

EL MIRALL

Núm. 186

3 EUR

Entrevista

Biel Vicens

• • •

Opinió

Macià Calafat

• • •

Possessions de Palma

• • •

Itineraris

*El puig des
Tossals Verds*

• • •

Art

• • •

Llibres

• • •

Cinefàgia

Dossier

Habitatge públic, una necessitat

2008

Any Rei Jaume I *800 anys d'història a Mallorca*

L'any 2008 es compleixen 800 anys del naixement del rei Jaume I (1208-1276). Conegut amb el sobrenom d'El Conqueridor, va ser comte de Barcelona, rei d'Aragó, de València i de Mallorca i senyor de Montpeller i, des de la conquesta de Mallorca (1229), ha esdevingut el principal referent de la nostra història.

Jaume I va ser el rei que ens va fer entrar al món i a la cultura occidentals. Li devem la incorporació a una cultura mil·lenària, la catalana, a la qual ens mantenim fidels des de fa 800 anys, i de la qual la nostra llengua continua essent la principal senya d'identitat.

És per això que el Consell de Mallorca ha declarat l'any 2008 com l'Any Rei Jaume I. Un any ple d'esdeveniments culturals, didàctics i lúdics.

Consell de Mallorca

conselldemallorca.net

EL MIRALL

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colonya

EL MIRALL

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Març de 2008
Núm. 186

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Macià Calafat

Consell editorial:
Jaume Lladó
Josep Melià
Mateu Morro
Pere Bueno

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració
i publicitat:
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276 pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:
Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió
dels autors.

Disseny
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

EDITORIAL

HABITATGE PER A TOTHOM?

4

DOSSIER

HABITATGE PÚBLIC, UNA NECESSITAT

5

OPINIÓ

MACIÀ CALAFAT

15

ENTREVISTA

MACIÀ CALAFAT. BIEL VICENS

16

POSSESSIONS DE PALMA

ROBERTO FERNÁNDEZ I GASPAR VALERO

28

ART

JOSEP MARIA ALAMINOS. IDENTITATS, ESCENARIS I HISTÒRIES

32

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ

35

EL SEMÀFOR

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

36

LLIBRES

BIEL MESQUIDA. PALAU I FABRE I ROBBE-GRILLET

38

ITINERARIS

GASPAR VALERO. EL PUIG DES TOSSALS VERDS

42

CINEFÀGIA

MATÍAS VALLÉS. L'IRAQ, CINEMA PER A CAP PÚBLIC

48

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5108901923

Habitatge per a tothom?

Editorial

Un dels reptes socials més importants que té el nostre país és l'accés a l'habitatge. Així ho corroboren la major part de les enquestes i dels estudis que es fan periòdicament sobre preocupacions ciutadanes. I així ho demostra l'interès polític que genera la matèria. Són ben pocs els partits que no dediquin, almanco en teoria, una especial atenció a l'habitatge i a l'accés a l'habitatge. Els nostres joves constitueixen un grup que pateix especialment aquesta dificultat d'accés a un habitatge digne.

El problema és que l'accés a l'habitatge és una qüestió íntimament relacionada amb l'economia (sous, preu del diner, tipus de les hipoteques, inversions estrangeres). És una qüestió íntimament relacionada amb el dret (lleis d'arrendaments, procediments de desnonament, seguretat de les compravendes...). És una qüestió íntimament relacionada amb la fiscalitat (desgravacions per compra o lloguer, bonificacions, penalització de propietaris de pisos buits...). És una qüestió íntimament relacionada amb l'ordenació del territori i l'urbanisme (percentatges de cessió obligatòria, patrimonis públics de sòl, més reclassificació per urbanitzar i edificar). És una qüestió íntimament relacionada amb la capacitat pressupostària de les administracions (construcció d'habitatges de protecció oficial, subvencions i ajudes per a l'adquisició, la reforma i el lloguer...). En definitiva, és una qüestió d'enorme complexitat.

Massa sovint se simplifica el debat i es fan promeses que no tenen en compte tots els vessants del tema; moure una peça de l'engranatge pot tenir nefastes conseqüències sobre altres peces. A les Illes Balears hi ha una consciència social que el creixement immobiliari s'ha de contenir, la sostenibilitat i la preservació del medi físic són fites cabdals del nostre desenvolupament. A les Illes Balears hi ha un enorme estoc d'habitatges executats o en execució que sembla que no tenen comprador per la desacceleració que viu aquest sector econòmic. A les Illes Balears hi ha segments de població que volen accedir a un habitatge però que ho han de fer a uns preus que el mercat encara no ofereix. El gran repte del Govern i de les administracions és conjuminar aquestes diverses realitats; cal trobar el punt de confluència i d'equilibri.

El sistema normal i comú d'accedir a un habitatge l'hauria de donar el mercat. La promoció pública ha de ser una excepció, una excepció necessària per facilitar aquest dret als ciutadans que tenen les rendes més baixes o unes circumstàncies especials que els facin mereixedors de l'ajuda col·lectiva. Ara bé, el que no és lògic és pensar que les institucions públiques es convertiran en el principal promotor del país. Com tampoc no és lògic quedar de braços creuats davant la gran quantitat de pisos buits que tenim als nostres pobles i ciutats. S'han d'instrumentar solucions que suavitzaran i compensaran el mercat, però que no el substituiran. I una cosa és suavitzar i compensar, i una altra ben diferent és distorsionar.

A les Illes Balears ens ha costat anys i panys aconseguir una planificació territorial que establís una mica d'ordre. Disposar de directrius d'ordenació, de plans territorials, de plans directors sectorials era un gran somni que una mica tard hem aconseguit assolir. Aquesta planificació territorial és un capital fonamental del nostre futur i de la nostra capacitat de guanyar l'esdevenidor. Les necessitats d'habitatge, legítimes i que han de menester ser ateses per les administracions, han de ser respectuoses amb aquesta planificació.

Habitatge públic, una necessitat

Dosier

Per a un endeutament menor: habitatges de protecció oficial!

SÒNIA VIVES

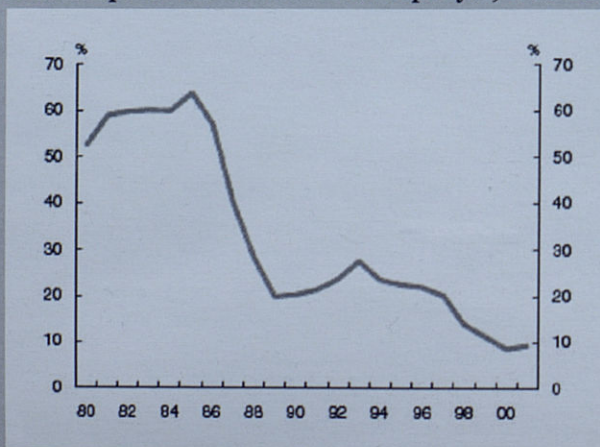
La promoció pública d'habitatge de protecció oficial fomenta l'endeutament i el lucre dels promotors i de les entitats financeres. Les polítiques realment efectives per accedir a l'habitatge passen pel lloguer i l'aprofitament del parc d'habitatges buits.

El debat entorn dels habitatges de protecció oficial (HPO) no hauria d'encobrir la perspectiva que aquests representen tan sols una manera de contrarestar alguna de les implicacions socials del negoci immobiliari. No parlem, doncs, d'una solució a la problemàtica de l'habitatge, sinó d'una mesura que pal·lia en casos puntuals l'agressivitat del mercat d'immobles, però que permet al mateix temps que la seva lògica segueixi el seu curs. Tanmateix, els habitatges de protecció oficial han perdut pes respecte dels habitatges lliures a l'Estat espanyol, i han passat de representar al voltant del 60% durant la primera meitat dels anys vuitanta fins a significar-ne poc menys del 10% a principi de segle. En el gràfic 1 s'observa la davallada verti-

cal que pateixen els HPO durant la segona meitat dels vuitanta. A les Illes Balears, que han seguit aquesta mateixa tendència, actualment (el 2005, d'acord amb l'INE) el percentatge d'HPO que es construeixen –tan sols el 3,81%– és encara més baix que la xifra que expressa la mitjana espanyola –10,48% respecte del total.

Una de les qüestions que resulta fonamental a l'hora de plantejar el tema de l'accessibilitat a l'habitatge és el del règim de tinença. Els habitatges de protecció oficial, a l'igual que els habitatges lliures, poden ser en propietat i en règim de lloguer. Fent una ullada al panorama europeu en aquesta matèria, es pot observar que el cas de l'Estat espanyol esdevé excepcional, entre altres aspectes, pel

Gràfic 1:
Percentatge d'habitatges començats de protecció oficial respecte del total a l'Estat espanyol, 1980-2002

Font: Martínez, 2002

Els HPO han perdut pes respecte dels habitatges lliures a l'Estat espanyol; han passat de representar al voltant del 60% durant la primera meitat dels anys vuitanta fins a significar-ne poc menys del 10% a principi de segle.

que fa a l'enorme percentatge d'habitatges en propietat respecte d'altres formes de tinença, com ara el lloguer –de la mateixa manera que succeeix a altres països de la Mediterrània i a diferència dels països de l'Europa del nord i central. L'any 2005, l'Estat espanyol va ser l'estat europeu en què el percentatge d'habitatges en propietat era el més alt de la Unió Europea, amb un 81% dels habitatges en propietat; la mitjana de la UE dels 15 era del 66,8%. Les xifres immediatament més elevades corresponen a altres països mediterranis com Grècia i Itàlia, amb un 80% i 76% dels habitatges en propietat respectivament. D'altra banda, els països que presenten un nombre més elevat d'habitatges en règim de lloguer que en propietat són Suècia (amb el 38% d'habitatges en propietat) i Alemanya (amb el 43% dels habitatges en propietat). (Vegeu el gràfic 2.)

En aquest sentit, l'habitatge en propietat, encara que sigui de pro-

tecció oficial, no deixa de ser una manera d'alimentar la màquina, d'oferir noves expectatives de revalorització i de beneficis, i d'inflar la bombolla immobiliària. Ens hem de demanar, aleshores, a què respon aquest tret del parc immobiliari estatal: per què els residents opten per l'habitatge en propietat –amb el nivell d'endeutament que això els representa– en lloc de decidir-se pel lloguer?

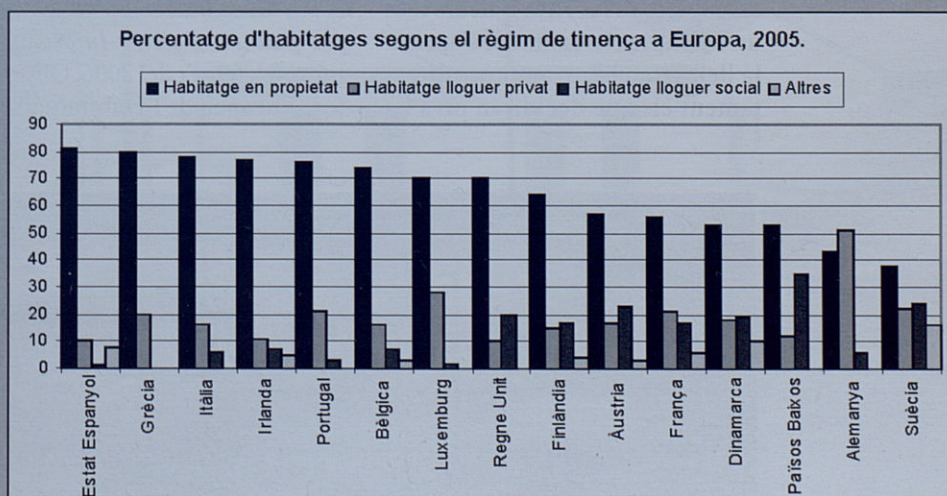
Mentre que Jordi Moix¹ afirmava al *Barcelona Meeting Point* –novembre del 2007– que «la voluntat de propietat és un element que ve a l'ADN

de les persones», Carme Trilla (2001) explica que «la major propensió dels espanyols cap a la propietat o la major propensió dels europeus cap al lloguer no són característiques genètiques o culturals, sinó que són la conseqüència d'un sistema d'orientació de l'oferta d'habitatges que no ha deixat lloc a l'elecció».

Si bé, els governs dels països europeus del nord i del centre varen apostar per una política de foment del lloguer, a l'Estat espanyol des dels anys seixanta s'han assentat les bases per a una liberalització del mercat immobiliari (Decret Boyer, LAU...) que conduís a la situació actual, en què més del 80% dels habitatges són en propietat. Segons Naredo (2005), el franquisme va promoure l'habitatge en propietat com a vacuna preventiva contra la inestabilitat social: la retòrica falangista deia que per fer «gent d'ordre» i per assegurar el conformisme de la població s'havia de facilitar l'accés a la propie-

1. Director general d'Expansió Internacional de Royal Urbis.

Gràfic 2:
Percentatge d'habitatges segons el règim de tinença a la UE-15, 2005

Font: elaboració pròpia a partir de CECODHAS, 2008

L'any 2005, l'Estat espanyol va ser l'estat europeu en què el percentatge d'habitatges en propietat era el més alt de la Unió Europea, amb un 81% dels habitatges en propietat; la mitjana de la UE dels 15 era del 66,8%.

tat de l'habitatge i fermar-la a una responsabilitat de pagaments importants. Igualment, els governs socialistes varen sotmetre el lloguer a les regles del mercat, varen donar cada cop més facilitats als propietaris i varen eliminar progressivament els drets dels lloga-

d'urbanitzar –i no l'Administració, com fins ara–, i constituïren unes reserves estratègiques de sòl (RES) on es podrà edificar el 50% d'HPO o habitatges a preu taxat i un 50% d'habitatges lliures, fins i tot en sòl rústic. Representa, realment, una solució continuar crei-

xent i revaloritzant el sòl quan a les Balears tenim 94.261 habitatges buits?

En definitiva, tot i que l'objectiu real és l'accessibilitat a l'habitatge, les polítiques que haurien de regir el mercat, d'acord amb Naredo (2005), haurien de vetlar per l'ús eficient i per la rehabilitació del patrimoni construït en lloc de permetre construcció nova; haurien d'apostar per l'habitatge social enfront de l'habitatge lliure, i l'habitatge en règim de lloguer enfront de l'habitatge en propietat, i bàsicament haurien d'entendre l'habitatge com a bé d'ús i no com a bé d'inversió i objecte de lucre de la promoció immobiliària.

*Sònia Vives, geògrafa.

Bibliografia

Asociación Española de Promotores Públicos de Vivienda y Suelo. (2005). *Vivienda Social en la UE 2005. «Estadísticas y políticas clave por países»*. Boletín Informativo, núm. 84, febrer del 2006. Observatori Europeu de l'Habitatge Soci-

al. Cecodhas.

BAUZÀ, A.; BLÀZQUEZ, M.; MURRAY, I.; VIVES, S. Grup d'Ecològisme Polític del GOB. «El decreixement urbanístic de les Illes Balears». Brot. Maulets.

MARTÍNEZ, J.; MATEA, M. de los Llanos. «El mercado de la vivienda en España». Boletín Económico, setembre del 2002. Banc d'Espanya.

http://www.econ.upf.edu/~montalvo/cursos/mae/info_inmo.pdf

NAREDO, José Manuel. (2003). «Mercado del suelo y plusvalías». (Página Abierta, 142-143, novembre-desembre del 2003).

<http://209.85.135.104/search?q=cache:XoO6XJ3U0KYJ:www.pensamientocritico.org/josnar1203.htm+vivienda+propiedad+Naredo&hl=es&ct=clnk&cd=1&gl=es>

NAREDO, José Manuel. (2005). «Los mitos inmobiliarios de nuestro tiempo. Seis tópicos que sostienen una situación irracional». La Vanguardia, 20 de novembre de 2005.

NAREDO, J.M.; CARPINTERO, O.; MARCOS, C. (2005). *Patrimonio inmobiliario y balance nacional de la economía española (1991-2004)*. Fundación de las Cajas de Ahorro.

RULLAN, O. (1997). «5.000 habitatges més en sòl rústic?». Diari de Balears, 5 de novembre de 2007.

TRILLA, C. (2001). *La política d'habitatge en una perspectiva europea comparada*. Fundació La Caixa. Col·lecció Estudis Socials núm. 9. www.estudis.lacaixa.es.

VIVES, Sònia (2007). «Barcelona Meeting Point: una nova passa per a la mercantilització de la vida». Tribuna Mallorca, 13 de novembre de 2007. www.tribunamallorca.cat.

«Aquesta legislatura implantarem un pla de castells i el dotarem d'un fort pressupost»

ters. Unes polítiques, per tant, que rematades a partir de mitjan anys noranta amb mesures neoliberals impulsades pels governs populistes han conduït el mercat immobiliari espanyol a ser el líder europeu en construcció d'habitatges i en habitatges secundaris i desocupats en relació amb la seva població, a l'enfonsament de l'habitatge social i a convertir-se en el cinquè país més endeutat de la Unió Europea.

Així doncs, els habitatges de protecció oficial han servit institucionalment com a cosmètica social de la política pública en matèria d'habitatge, que es regeix per la voluntat dels promotors, les immobiliàries i les entitats financeres. L'Avantprojecte de llei de mesures urgents destinades a l'obtenció de sòl per a habitatges de promoció pública que pretén aprovar el Govern de les Illes Balears n'és un exemple claríssim. Si s'aprova la llei, seran els promotors directament els que decidiran on s'ha

Cream espais per conuiu

Roldan
Cream espais per conuiu

971 763 666 • www.rolldan.es

SOS habitatge

JOAN FERRÀ

L'habitatge és un dret, però també una propietat, una assegurança de vida, una inversió, un luxe... Hi ha moltes formes de veure l'habitatge, i la realitat és que cada cop ens allunyem més d'un concepte d'habitatge humà, un habitatge entès com a espai físic de convivència, una llar on es puguin desenvolupar les persones que hi viuen. Els poders econòmics, la desconfiança extrema cap a les administracions i la privatització dels drets ens porten cap a una deriva de la qual serà molt difícil sortir. Entendre l'habitatge simplement com el que expressa la mateixa paraula s'allunya del pensament dels ciutadans.

Aquesta situació, heretada del feudalisme, ha fet que ens trobem en un moment desesperant en què l'accés a l'habitatge no es resol ni amb un urbanisme desmesurat ni amb constants requalificacions ni, el que és més trist, amb l'acció de l'Administració pública.

A hores d'ara la situació és dramàtica, joves hipotecats fins a quaranta o cinquanta anys per poder accedir a un habitatge en condicions pèssimes, hipoteques hereditàries, pisos de 30 metres on viuen famílies senceres i, sobretot, un profund escepticisme cap a una possible solució.

Alarma social

«No tindràs una casa en la teva puta vida» no és tan sols un lema de campanya, és una realitat per a molts de joves que, cobrant un sou pèssim i miserable després de ser explotats, intenten accedir a un habitatge digne. Les mobilitzacions socials augmenten i continua-

ran augmentant durant molt de temps, però tan sols faran efecte el dia en què la construcció deixi de ser el motor econòmic d'un estat que no ha sabut diversificar la indústria ni crear un model econòmic sostenible socialment i ecològicament.

Hem de ser conscients, també, de la influència sobre l'accés a l'habitatge que té la societat. Ens hem deixat endur per un model en què els ciutadans, quan arriben a certa edat, s'han de plantejar adquirir en propietat un lloc per viure i en el qual invertir el que guanyen. Els ciutadans volem comprar, allò serà la millor inversió per al futur, i tindrem profunda confiança en aquell polític que ens doni les claus d'un habitatge de protecció oficial

L'habitatge és un dret, però també una propietat, una assegurança de vida, una inversió, un luxe...

per no més de 90.000 euros. Som egoistes, el que volem no és tant que es resolgui el problema de l'habitatge, sinó resoldre el nostre problema. Els polítics ho saben i actuen de forma que satisfan les necessitats immediates d'alguns de manera que paregui que progressivament aconseguiran satisfer les necessitats de la població i, ja que hi són, les necessitats de lucre dels constructors.

Les Illes Balears al límit

Tot i que és un problema d'arrel estatal, a les Illes Balears tenim una situació peculiar. La condició insular limita el territori i els serveis bàsics, la sostenibilitat no és compatible amb la construcció desmesurada, per això cal planificar com organitzam aquesta societat en lloc de planificar cap a on es creix, com es fa ara mateix. Som el paradís europeu de les segones residències i un espai privilegiat per a l'especulació, incrementat contínuament pels constants casos de corrupció urbanística. És suficient veure com entre el 30 i el 40 % de l'habitatge de les Illes Balears es troba desocupat. Un habitatge que, si es mobilitza, solucionaria molts problemes actuals, ja que aconseguiria abaixar els preus i dinamitzar un mercat estancat. Els municipis tenen les competències en matèria d'urbanisme, però també són les institucions amb el pitjor sistema de finançament de l'estructura administrativa; això ha fet perdre el control del sòl als diferents municipis, uns cops per insolvència i d'altres per corrupció. Si les administracions locals disposassin d'un finançament millor, podrien adquirir reserves de sòl públic per assegurar-ne un bon ús en el futur, però ara mateix les promotores immobiliàries són molt més àgils a l'hora d'adquirir sòl urbà o de transició.

Els joves, els grans perjudicats

No podem parlar del problema de l'habitatge amb els joves com a protagonistes únics, però sí que és

cert que són els més perjudicats per aquesta situació. Avui en dia, un jove de les Balears ha de destinar el 82,9% del seu sou a pagar l'habitatge. Aquestes dades contrasten amb la mitjana estatal, situada en el 67,8% i, sobretot, amb els joves d'Extremadura, que paguen un 41,6% del seu sou. Tenint en compte que es considera sostenible la situació en què un jove aporta un terç del seu sou a l'habitatge, podem considerar que estam en una situació dramàtica.

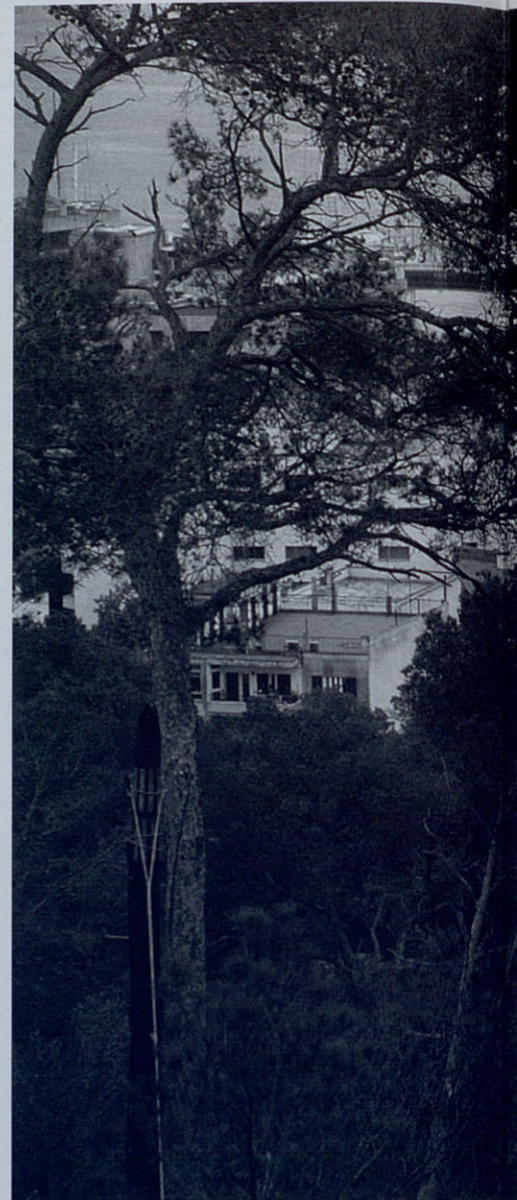
I és que les xifres parlen soles, el preu mitjà d'un habitatge lliure a les Illes Balears (100 metres quadrats) se situa en 236.460 euros, enfront dels 205.450 euros de mitjana estatal o els 102.010 euros d'Extremadura.

També cal tenir en compte que un jove de les Balears cobra un 10% menys que la mitjana estatal, tenen més contractes temporals i l'estacionalitat del turisme envia els joves a l'atur una bona part de l'any. Això ens du als dos grans problemes per a l'emancipació dels joves: el preu de l'habitatge i les condicions laborals, lligades de manera injusta quan parlem d'assolir un dret.

Les mesures *placebo* de les administracions hi són des de fa molts d'anys: ajuts, avantatges fiscals, hipoteques..., totes amb el mateix resultat: cada dia és més difícil accedir a un habitatge.

Habitatges de protecció oficial

La gestió dels HPO es podria considerar com un frau cap al ciutadà. Cal reflexionar profundament sobre el paper de l'Administració en aquesta matèria. Més del 80% dels HPO que es construeixen a l'Estat són en règim de compra, això suposa que aquest percentatge d'inversió acaba en mans privades i es converteix en propietat privada. El model actual només fa incrementar la necessitat any rere any, ja que les inversions actuals no serveixen en el futur i gairebé tot el que s'inverteix es perd. Aquesta posició és, lògicament, molt còmoda, però econòmicament i socialment su-

posa una pèrdua massa important. L'Administració ha de garantir el dret a l'accés a l'habitatge, en cap cas no ha de garantir la propietat privada.

Hi ha solució?

Primer cal destacar que no hi ha grans solucions immediates per a aquest problema, però sí camins que cal seguir que encara estan molt lluny del camp de visió dels partits polítics.

L'habitatge públic de lloguer és el camí més sensat; invertir en la creació d'un gran habitatge públic de lloguer en què els inquilins puguin veure satisfet el seu dret a l'habitatge. Aquest model funciona a la perfecció en països com Holan-

da, on el 34,6% del total d'habitatges que hi ha són habitatges públics de lloguer, enfront del 0,9% de l'Estat espanyol. Aquest model permet als holandesos una garantia d'habitatge durant tot el temps que ho demani la seva situació. Si es dona el cas que aquesta persona o família assoleix una millora econòmica que li permeti un habitatge en propietat, ocupen l'habitatge les famílies que ho necessiten. El preu que cal pagar és sempre contrastat amb la situació econòmica de cada unitat de convivència, per la qual cosa una persona hi pot viure tota la vida si les seves condicions així ho recomanen.

Mobilització dels habitatges buits. Els habitatges buits, sigui quin sigui el motiu (segones resi-

dències, especulació...), representen un percentatge molt alt que cal tenir en compte. Les estratègies que s'han de seguir són diverses: la penalització fiscal dels habitatges buits, els beneficis fiscals per als propietaris que accedeixen a llogar el seu habitatge, o l'acció directa de l'Administració, mesura més polèmica però que, així com anam, es desenvoluparà fortament en els propers anys.

Planificació sostenible. Cal replanificar un urbanisme que, a hores d'ara, destrueix territori i no soluciona cap problema d'habitatge. La sostenibilitat s'ha d'entendre des del punt de vista mediamambiental i social, entenent el sòl com a bé escàs que cal gestionar per satisfer les necessitats de la població

enfront de les necessitats especulatives dels grans constructors.

En resum

La solució de l'accés a l'habitatge passa per un canvi de concepció d'aquest; mentre continuïn les polítiques actuals poques coses canviaran. El canvi social s'ha d'acompanyar d'un canvi de model econòmic en el qual la construcció deixi de ser el motor d'aquest sistema. Sense aquests factors, continuarem fent voltes en una roda de la qual és molt difícil sortir.

**Joan Ferrà, responsable d'emanipació juvenil del Consell de la Joventut de les Illes Balears.*

A favor de l'habitatge protegit

Situació actual

JAUME CARBONERO MALBERTÍ

En aquests moments hi ha pocs ciutadans que no coneguin per experiència pròxima quina és la situació del mercat de l'habitatge, per la qual cosa no cal insistir gaire a descriure'l.

Tan sols unes dades per tal de situar l'eix del problema:

- La desfeta de les polítiques liberals en matèria de sòl, propiciades per la Llei 6/98, és tan estesa que els preus dels habitatges, comptant amb una repercussió de sòl que ha pujat un 500% en deu anys, són inassequibles per a la majoria de la població.
- A la nostra comunitat gairebé no hi ha patrimonis públics de sòl per construir HPP, per la qual cosa, si la solució de l'absència d'habitatges dignes a preus assequibles passa per l'edificació d'habitatges protegits, el primer que cal fer és obtenir sòl per a aquest ús.
- El nombrós parc d'habitatges

construït en els darrers deu anys s'ha posat al mercat, de manera molt majoritària, en règim de compravenda, la qual cosa dificulta molt que els col·lectius més sensibles hi puguin accedir.

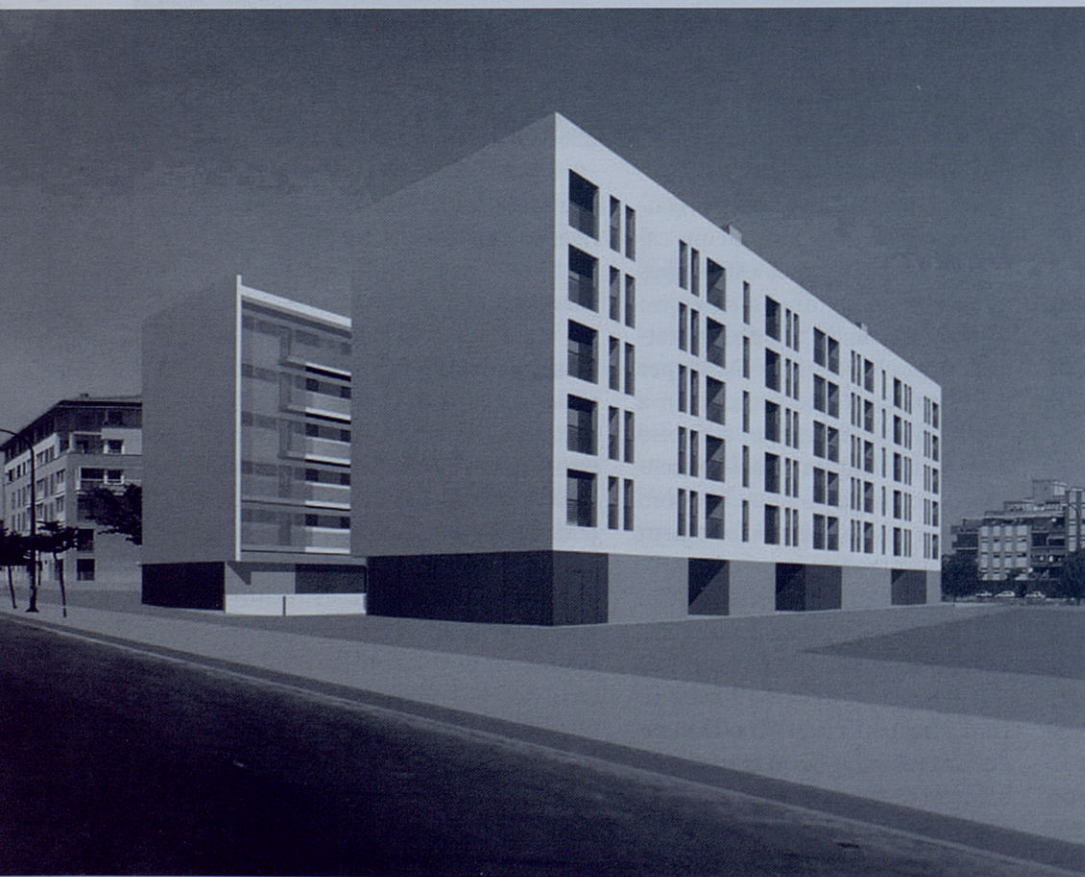
· Els joves cada vegada s'emancipen més tard (30 anys de mitjana estatal), i per assolir un habitatge ofert pel mercat lliure s'han d'hipotecar per a tota la vida, molt més enllà de la vida útil de l'edifici mateix.

Per aquests motius, i en compliment de l'article 47 de la Constitució espanyola, cal que els poders públics intervinguin en el mercat de l'habitatge, en línia amb l'informe del relator especial de l'ONU, Hiloon Kothari, sobre un habitatge adequat com a element integrant del dret a un nivell de vida adequat i que ha estat lliurat recentment a Ginebra.

Intervenció en el mercat

Si fixam l'objectiu prioritari en la posada en marxa d'habitatges assequibles a curt termini, cal prioritzar: en primer lloc, sembla imprescindible actuar sobre el parc d'habitatges construïts que estan buits per tal que es puguin en el mercat a preus assequibles fonamentalment en lloguer, i en segon lloc, és imprescindible executar nous habitatges, en nombre suficient, que tenguin el preu final limitat en relació amb els ingressos dels possibles llogaters o compradors.

· La rehabilitació d'habitatges, d'edificis i de barris ha

de ser una prioritat per mantenir en bones condicions els nostres entorns i, per tant, cal allargar-ne la vida útil.

Aquestes polítiques, tan presents en la meua vida professional i política, són sempre, des d'una perspectiva social, molt agraïdes. Poden posar-se en marxa un nombre considerable d'habitatges buits i aturar la degradació d'espais amb la conseqüència de mantenir els habitants en l'entorn urbà, el barri que coneixen i estimen, i a la vegada limitar l'extensió dels nous creixements que tan de mal han fet a les nostres illes.

La iniciativa privada històricament no s'ha ocupat d'aquestes tasques. La seva intervenció ha estat en aquest camp sempre de renovació urbana amb substitució social, com l'escandalós i especulatiu cas de sa Gerreria o l'avortat intent del Camp Redó a Palma.

Per això, amb eines noves, però amb les idees i el coratge que han propi-

ciat la rehabilitació de zones amb valors patrimonials o paisatgístics reconeguts i/o amb problemàtiques socials esgarrifants, cal tornar a insistir i treballar, des de les administracions públiques, per recuperar la vida urbana i la cohesió social de les nostres ciutats i pobles.

El nous habitatges protegits s'han de construir sobre el patrimoni públic de sòl que s'habiliti. També de forma històrica, des de la Llei del sòl del 56, passant per les altres del sòl, inclosa la de sòl rústic de la CAIB, les lleis amb incidència territorial, amb l'excepció de la fracassada Llei 6/98 ja esmentada, han recomanat, propiciat o obligat que les administracions locals i autonòmiques formin el seu patrimoni públic de sòl segons les cessions obligatòries i gratuïtes de les noves promocions i en un percentatge obligatori del pressupost anual destinat a la compra de sòl per després qualificar-lo com ús d'habitatge protegit.

Aquest deure s'ha incomplert de forma manifesta i sagnant, i el cas paradigmàtic és l'Ajuntament de Palma amb governs conservadors, que no tan sols no ha fomentat el creixement d'aquests patrimonis sinó que els ha venut en subhasta pública, o els ha destinat a usos ben aliens al d'habitatge protegit.

És el cas més negatiu de tot l'Estat espanyol. A la nostra comunitat no hi ha sòl per a habitatges assequibles per a joves, gent gran, minusvàlids, universitaris, dones separades o assetjades; no hi ha sòl per a ningú a preus de repercussió acceptables.

Per tant l'haurem d'obtenir de manera excepcional i urgent i després iniciar promocions d'habitatges amb ordenacions urbanístiques cohesionades socialment (mescla d'usos i classes socials) i urbanísticament compactes (contràries als creixements difusos propiciats pel planejament de zones que produeixen una gran ocupa-

ció territorial i una dependència absurda del transport privat). És fonamental potenciar la cultura del lloguer, de forma que els habitatges, els pisos, passin a ser un bé d'ús, i no com ara que són un bé de canvi, i destinar una part important dels nous habitatges als joves, amb distribucions i superfícies adients, fomentant l'ús d'espais comunitaris com a element integrador de la cultura de veïnatge i de relació social que ha caracteritzat els nostres tipus de barris, pobles i ciutats. Aquesta és una tasca imprescindible i a la vegada urgent. L'increment de població, dels tipus d'interès bancari, l'augment dels preus dels habitatges i les polítiques conservadores, han posat una part important de la població en situació de risc en matèria d'habitatge fins al punt que no es pot esperar ni un dia més per intervenir-hi. Des del Govern de les Illes Balears creim

que s'ha d'afrontar la situació amb responsabilitat i coratge, empesos per l'impecable urgència del present, com deia M. L. King.

Conclusió

L'informe del relator especial de l'ONU, Miloon Kothari, hauria de ser el full de ruta de qualsevol acció política en matèria d'habitatge, i això tal volta evitaria crítiques interessades que difícilment posaran en dubte la solvència i la independència de l'autor i de l'organisme que el promou.

Crec una obligació de tots els que tenen alguna responsabilitat en la projecció, la promoció, l'execució i la comercialització d'habitatges que consultin l'informe esmentat (http://ap.ohchr.org/documents/dpage_s.aspx?s=35). I no em puc resistir, per acabar aquest article, a copiar dues de les moltes recoma-

nacions, la 86 i la 97, per la rellevància especial que tenen a la nostra comunitat.

«86. A pesar de que en las disposiciones de la Constitución se reconoce que la vivienda es un derecho básico, en la práctica es considerada un simple bien de consumo, que se compra y se vende. En este contexto, debe recuperarse la función social de la vivienda y aplicarse plenamente el artículo 47 de la Constitución. Todos los sectores de la sociedad, incluidos los promotores inmobiliarios, los constructores, las agencias inmobiliarias, los grupos de la sociedad civil y otros agentes de los sectores público y privado, deben participar en la realización de este derecho humano básico.»

«97. El relator especial cree que el Estado debería garantizar la posibilidad de invocar ante los tribunales el derecho a una vivienda adecuada, consagrado en la Constitución de España y en los correspondientes instrumentos internacionales, mediante mecanismos de denuncia accesibles a todos. Es necesario que se apliquen sin demora las recomendaciones de los órganos establecidos en virtud de tratados y del relator especial.»

És a dir, la solució són habitatges protegits, habitatges dignes, adequats i accessibles en nombre suficient per afrontar la situació actual.

***Jaume Carbonero Malbertí,**
Conseller d'Habitatge i Obres Públiques.

GRUP AVA **Viajes Martel**
BAL. 029 M/D

**PONT DE MAIG
2008**

VOLS ESPECIALS DES DE PALMA

SORTIDES 1 DE MAIG I TORNADES 4 DE MAIG

ROMA DES DE 360 EUROS

PARÍS DES DE 350 EUROS

VENÈCIA DES DE 535 EUROS

DUBROVNIK DES DE 550 EUROS

DUBROVNIK -circuit- DES DE 550 EUROS

SICÍLIA -circuit- DES DE 585 EUROS

SALZBURG DES DE 630 EUROS

Els preus no inclouen taxes aeroportuàries

Oms, 50 · Ap. de correus 696 · 07003 · Palma (Mallorca) · Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42
A/e: ventas@viajesmartel.com

Sempre la democràcia

MACIÀ CALAFAT

La democràcia és un sistema polític representatiu que apareix als països occidentals com a resultat de la revolució francesa. Hi havia precedents històrics de democràcia directa a la Grècia clàssica, però no són comparables: en aquells moments el *demos*, format només pels ciutadans de sexe masculí, prenia les decisions en assemblea.

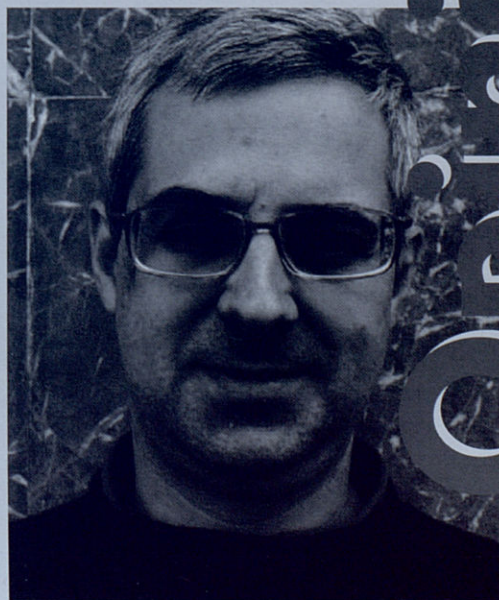
La democràcia actual és filla de les revolucions anglesa, francesa i nord-americana. La primera va crear un sistema de representació política i de separació de poders que varen perfeccionar les dues darreres. L'arribada del sufragi electoral masculí (limitat als ciutadans lliures, paral·lelisme curiós amb el model atenès) és fruit indirecte de la revolució nord-americana. Efectivament, els Estats Units varen marcar el camí de la mà d'Andrew Jackson (1829-1837). El sistema polític va arrelar en una nova societat allunyada dels condicionants culturals i socials d'Europa. El vell continent va tardar més temps a adoptar la democràcia, i va ser com a conseqüència de la pressió de les masses obreres, un fet que ha estat volgutament minimitzat i que explica les diferències ideològiques entre el model americà i l'europeu. Sense l'aparició dels partits i sindicats socialdemòcrates durant el darrer quart del segle XIX, el procés democratitzador mai no s'hauria produït i Europa hauria continuat tenint un sistema liberal de sufragi limitat a les persones amb uns determinats ingressos econòmics. La mobilització popular va aconseguir que, abans de la Primera Guerra Mundial, la majoria d'estats de la vella Europa haguessin reconegut el dret al sufragi universal. La demo-

cratització semblava avançar a ritme ràpid. La Guerra Mundial, la revolució russa i les seves conseqüències varen significar una aturada i un retrocés en el camí. El període d'entreguerres va ser desastrós per a la democràcia, amb l'arribada al poder de règims totalitaris, representants d'unes classes mitjanes castigades per la crisi econòmica i temoroses del comunisme i d'una burgesia desitjosa d'eliminar les conquestes socials del moviment obrer.

La derrota del feixisme (si bé a Portugal i Espanya va sobreviure durant més anys) va reimpulsar el procés de democratització, construït sobre noves bases. La creació de l'estat del benestar, basat en el pacte no escrit entre socialdemòcrates, democratacristians i liberals, va desactivar la majoria de fronts de conflicte de l'etapa anterior. El consens va permetre la integració definitiva del moviment obrer dins el sistema capitalista i l'extensió de nombrosos drets i llibertats individuals desconeguts durant l'etapa anterior, entre els quals destaca el dret al sufragi femení.

El model democràtic europeu, constituït durant els anys cinquanta, entra en crisi a partir dels setanta i del viratge dels estats occidentals cap al neoliberalisme. Durant els darrers vint anys hem assistit a nombroses retallades de l'estat del benestar. I l'anomenada «guerra contra el terrorisme» també està provocant el retrocés de les llibertats individuals que varen caracteritzar l'època daurada de la democràcia. L'ascens de la dreta populista i el retrocés de l'esquerra tradicional, profundament desorientada, són el signe del nostre

temps. La democràcia europea, construïda com a fruit de la pressió del moviment obrer, sembla cada vegada més una carcassa buida. El retrocés de la idea de ciutadania avança paral·lelament a la reducció del pluralisme polític. La situació actual de l'Estat espanyol és molt il·lustrativa, amb el poder repartit entre una esquerra liberal desideologitzada i a la defensiva i una extrema dreta populista ascendent. Els impulsors de la democràcia, ni en el pitjor dels seus malsons, no haurien previst un escenari com l'actual.

òpinio

Entrevista

FOTOS: El Mirall.

Biel Vicens

«L'urbanisme que s'ha fet a les Balears genera problemes de mobilitat»

MACIÀ CALAFAT

Biel Vicens i Mir (Inca, 1961) és llicenciat en Ciències Biològiques per la UIB, especialitzat en microbiologia. Ha estat professor de Biologia a l'IES de Sineu, professor associat del Departament de Filologia Catalana (especialitat català científicotècnic) i professor de l'ICE. Ha publicat treballs de recerca en revistes científiques, articles de premsa i publicacions de caràcter científic i pedagògic. És militant del PSM des de 1997, partit del qual va ser secretari general entre el 2004 i el 2006. Durant el Pacte de Progrés va ser el coordinador de l'Institut de Recerca i Formació Agrària i Pesquera (IRFAP) de la Conselleria d'Agricultura. Actualment, és membre de la Comissió Executiva del PSM, portaveu del PSM a Llubí i conseller de Mobilitat i Ordenació del Territori del Govern de les Illes Balears.

En quin estat vàreu trobar la Conselleria?

Dins el Govern és la que ha tingut més problemes. Primer per la situació del metro: poc després d'entrar ens temérem que s'havia fet una obra desastrosa i gens planificada. Per tant

passava varen passar mesos. D'altra banda, moltes de coses que estaven pendents d'inaugurar no estaven acabades, per exemple, l'estació d'autobusos, que també està afectada per les obres del metro. Per tant ens trobàrem una herència molt dolenta que ens va obligar a fer el doble de feina des del primer dia.

«El metro es posarà en marxa quan estigui acabat i sigui segur per als ciutadans»

hi vàrem haver de dedicar tots els recursos humans i econòmics que teníem. Fins que aconseguírem saber què

denació del territori. És molt complicat coordinar la feina en dos àmbits tan diferents?

La vostra àrea agrupa competències en mobilitat i en or-

Són molt diferents, és vera, però també estan relacionats. La part territorial genera qüestions de mobilitat. Per exemple, aquest urbanisme extensiu que s'ha fet a les Illes Balears durant els darrers anys, de densitats molt baixes o de construcció de nuclis comercials en sòl rústic, genera problemes de mobilitat. I a la inversa, la mobilitat genera problemes territorials. Les autopistes han generat creixements urbanístics als pobles on han arribat. Ara bé, és vera que de vegades lligar-ho és complicat: les qüestions urbanístiques i territorials són complexes, ja que hi entren moltíssimes administracions. El Govern, el Consell –que té competències d'ordenació territorial de cada illa i algunes d'urbanístiques– i també els ajuntaments.

Hi ha el perill que la vostra tasca entri en un conflicte de competències amb la Conselleria de Medi Ambient del Govern i amb àrees del Consell. Quina és la vostra relació amb aquestes administracions governades per partits polítics diferents?

La veritat és que és molt bona i crec que això s'ha d'aprofitar. De vegades hi pot haver problemes perquè en matèria territorial es pot actuar de maneres diferents. Ho hem vist amb la Llei de mesures urgents, el que hem fet ha estat protegir territori. Des del Govern hem utilitzat l'ampliació de les zones protegides, i el Consell ho hauria pogut fer a través de normes urbanístiques.

El metro de Palma, fent servir una expressió vostra, fa aigua per tots els costats. En quin temps pensau

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

que tornarà a estar en marxa?

Aquesta és la pregunta que ens fan sempre, i jo procur no posar-hi data perquè es pot cometre el mateix error que el govern anterior. La qüestió és que es va fer un metro en una zona en què no es justificava pel volum de viatges (una altra cosa hauria estat anar a l'aeroport). I, és clar, es va planificar gairebé sense valorar-lo i es va construir d'una manera molt ràpida. Per posar-ne un exemple, en arribar al polígon per la via Asima, una zona inundable i amb uns problemes de recollida de pluvials molt importants, s'hi han de posar unes canonades que són molt grosses i no hi caben perquè topen amb tota una sèrie de serveis que hi ha al polígon (Gesa, Telefónica, Ono). El PP va decidir tapar-ho tot i no va connectar res. El que no podem fer és això. Posar una data és complicat, els tècnics ens varen dir que fins a final d'abril o principi de maig era impossible reobrir-lo. I que després dependria dels problemes tècnics que es trobassin, i se'n troben molts. El metro es posarà en marxa quan estigui acabat i els ciutadans el puguin fer servir de manera segura. S'hi fa feina, contràriament al que diu el PP. Hi dedicam molts de recursos, el gran problema és que ens haurà sortit molt car.

Quin serà el cost final?

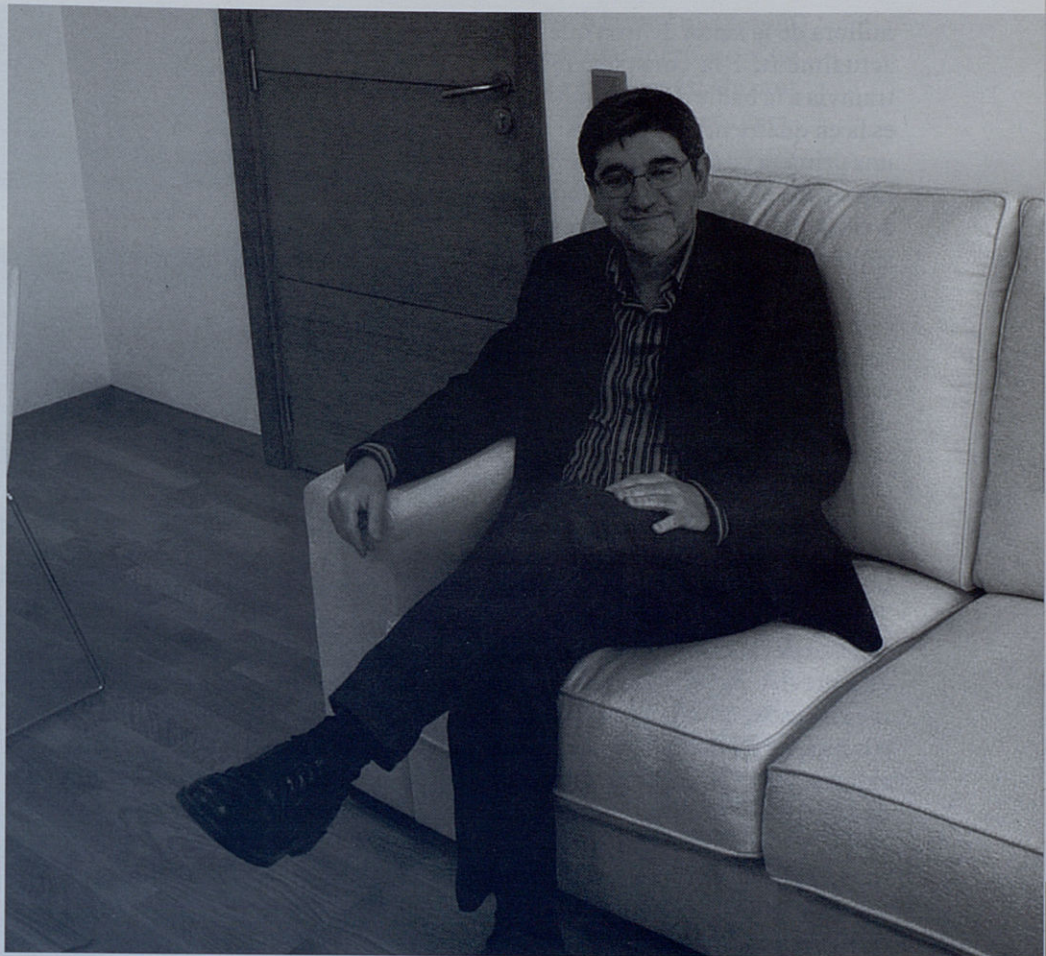
El metro ha valgut 235 milions d'euros i estava calculat en 114. Per tant ha costat més del que estava pressupostat. A això s'hi ha d'afe-

gir el que valdrà arreglar-lo; no ho sabem, però pujarà bastant. Tot plegat ha estat un engany als ciutadans.

Un dels principals problemes de Mallorca és la mobilitat, sobretot pel que fa als accessos a Palma. Quina és la proposta de la Conselleria per reduir l'impacte del cotxe i que la gent agafi el transport públic?

A les Illes Balears s'han fet models de transport totalment lligats a

models urbanístics en què ha prevalgut l'ús del cotxe, de vegades involuntàriament però la majoria de vegades voluntària. Aquests darrers anys, en què s'ha fet una aposta tan clara per sistemes viaris d'alta capacitat com les autopistes, això s'ha accentuat molt més. Per aquí no hi podem anar, és un suïcidi per a les Balears des d'un punt de vista mediambiental, de seguretat viària i de limitació territorial. S'ha d'apostar per altres transports. La gran proposta d'aquest govern és el ferrocarril, amb l'ampliació i la

amb el suport de:

**ELS
NOSTRES
POBLES**

suplement
d'EL MIRALL

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Presidència
Direcció General de Comunicació

**GOVERN
de les ILLES
BALEARs**

www.illesbalears.cat

millora de la xarxa de tren que hi ha actualment, i la construcció d'un tramvia a la badia de Palma. Això no es fa en quatre ni en vuit anys: farem una primera fase des de la intermodal cap a s'Arenal, que ens agradaria que arribàs fins a l'aeroport. A part d'això, tenim una xarxa d'autobusos interurbans molt important i li donarem un fort impuls: estam adequant les línies i els horaris a les necessitats dels ciutadans. Les parades s'han d'adaptar als nous nuclis urbans, i sobretot els horaris: les hores punta cada vegada són més punta en la nostra societat. A més, hem fet un sistema tarifari que l'abarateix molt i que implantarem als autocars interurbans. També està previst fer l'estació d'autobusos devora la intermodal. També està previst afavorir la mobilitat no motoritzada, amb la creació de carrils bici, de sistemes de *bicing* i afavorint que a les estacions hi hagi servei de préstec de bicicletes.

Estau negociant amb l'EMT de Palma una tarifa única que inclogui tren, metro i autobusos?

En una segona fase. Ara estam fent la integració de diferents modalitats i la integració tarifària del transport interurbà. Les nostres competències són només quan els transports travessen diferents municipis. Ara bé, com a govern intentam coordinar-nos-hi. Al Consorci de Transports de Mallorca, entitat que regula els transports a l'illa, està previst que l'EMT hi entri en un futur. De moment hem de fer funcionar la tarifa única interurbana.

Quines vies de tren intentareu fer al llarg de la legislatura?

No ens mourem amb la idea d'inaugurar les obres, perquè amb el tema del metro hem vist com no s'han de fer les coses. Sí que tenim ben clar el

que començarem. El primer projecte, que ja ha sortit a informació pública, és el desdoblament de la línia d'Inca a s'Enllaç, per poder acabar amb

EL MIRALL

amb el suport de

Consell de Mallorca

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

que hi ha Mallorca, cal que el Pla territorial reservi corredors per a la construcció de vies de tren, si no es fa així d'aquí a uns anys serà impossible. El tren no és com una carretera que pot fer corbes i adaptar-se a l'urbanisme, té uns mínims de linealitat.

Com estan les negociacions amb Madrid per aconseguir el finançament necessari per dur endavant tots aquests projectes?

Per fer això necessitam recursos. Però vull deixar clar que aquest govern farà tren, amb el finançament que sigui. En qualsevol cas, l'aportació de l'Estat és de justícia. Tenim les competències en tren des de l'any 1994 i de llavors ençà no hem rebut mai finançament en aquesta matèria. Ni el PP ni el PSOE hi han invertit mai. En pocs mesos hem fet estudis sobre la quantitat i puja a 662 milions d'euros. Hem parlat amb l'Administració de l'Estat i hi ha el compromís que es farà un conveni. Aquest fet és de justícia: hi ha tren d'alta velocitat a tot l'Estat, on s'inverteixen unes quantitats de milers de milions d'euros i, fins ara, zero a les Balears.

Un dels punts importants inclosos al pacte de govern és la co-gestió dels aeroports, que són una autèntica porta d'entrada a les Illes Balears. Ja heu començat les negociacions?

Sí, hem començat a parlar-ne, però fins ara l'Administració de l'Estat no ha fet cap passa seriosa. Els aeroports són la porta d'entrada, però són més que això: condicionen el desenvolupament econòmic d'un territori. A més són un factor molt important de mobilitat per als ciutadans de les nostres illes. Els tres aeroports de les Balears tenen la qualificació d'aeroports d'interès general. Per això, l'Estatut preveu que la comunitat autònoma participi en la gestió. Hem tingut promeses de Zapatero per a aquesta legislatura, se n'ha parlat amb la Generalitat de

Catalunya, amb la qual mantenim molt de contacte, però no s'ha avançat en res. A més, durant aquesta legislatura també ens agradaria que ens transferissin els aeròdroms, els heliports i l'aviació esportiva, que estan inclosos dins l'Estatut, però que cap govern fins ara ha reivindicat.

Una qüestió que afecta molts de ciutadans és l'encariment dels vols entre les Balears i la Península. Quines mesures proposau perquè el cost sigui més assequible per als ciutadans?

S'ha de reconèixer que una gran passa endavant va ser pujar el descompte de resident al cinquanta per cent. Ara bé, l'aviació depèn molt del preu del combustible i és un sector que té un dinamisme molt important. A més està totalment liberalitzat i l'Administració hi té poc a dir. Durant els darrers anys hi ha hagut una pujada dels preus per motius de seguretat, a conseqüència de l'atemptat de l'11 de setembre. A partir d'aquí, l'única cosa que es pot fer és pujar els descomptes de resident. S'hi hauria de treballar a través del règim econòmic de les Balears. Hi ha dos objectius: reduir el preu de la tarifa i aconseguir que hi hagi els vols i les freqüències necessaris. Les Illes Balears, sobretot a l'hivern i a Menorca i a Eivissa, tenen problemes de comunicació. No tenim competències en la matèria, però hi estam molt damunt: hem creat una direcció general que insisteix davant l'Estat perquè augmenti freqüències i perquè els estàndards de qualitat es mantinguin.

I respecte als vols entre illes?

Tenim una declaració de servei públic del govern anterior que ha fet una funció: hi ha unes línies i unes freqüències mínimes garantides. Ara bé, es va fer amb uns preus molt elevats i els hem baixat. Hem fet una gradació per flexibilitzar les tarifes. Això vol dir que les companyies poden pujar el preu un 25 per cent per sobre, però també

un coll de botella que dificulta la mobilitat i augmentar la seguretat dels passatgers. A més, cal començar les vies de Manacor a Artà i, si és possible, Cala Rajada. Fins a Artà sabem que és possible, perquè recuperarem el traçat i les estacions antigues. I fins a Cala Rajada farem un projecte de viabilitat. Un altre tram que volem començar és des de sa Pobla fins a Alcúdia, amb una via nova. Estam mirant quin corredor utilitzam, si el de l'Albufera o el de la carretera Inca-Alcúdia. S'hauran de fer expropiacions i és difícil perquè no hi ha un corredor reservat per fer la via. Amb la construcció de cases

que n'hi haurà per sota, de manera que hi torna a haver tarifes mini i promocionals que permeten que voli gent que abans no ho feia. A més hem baixat la tarifa tant per a residents com per a no residents. El 2004 valia 49,5 euros als residents i ara en costa 41, un 17 per cent més barat. Ens agradaria que fos més baix i hi estam fent feina. Estudiarem si podem fer un concurs per posar un preu fix, al voltant de 30 o 27 euros. Evidentment, això haurà de tenir el suport econòmic de l'Administració de l'Estat.

Heu impulsat una Llei de mesures urgents que ha protegit nombrosos espais naturals. Quines dificultats heu tingut al llarg de tot aquest procés?

Moltes, perquè sempre que es parla de lleis territorials hi ha d'haver un consens important dins el govern. I aquest executiu és molt plural, està format per diverses forces polítiques, cadascuna amb la seva pròpia visió de la protecció del territori. Aquesta llei preveu tres aspectes. Per una banda, els espais per protegir, que ha estat el més difícil. Per l'altra, els acords que formaven part del pacte de govern i que senzillament s'havien d'aplicar amb una llei urgent, per exemple que els camps de golf no tinguin oferta complementària hotelera o residencial. I en darrer terme, posar fi a una legislatura en què s'havia fet un urbanisme a la carta inassumible i reproable des del punt de vista polític, que permetia legalitzar edificacions irregulars, agrupar finques o construir en ANEI. Hem derogat una sèrie d'articles de lleis d'acompanyament que permetien un urbanisme amb noms i llinatges. La protecció de més de 1.500 hectàrees a Menorca i Eivissa és el que ha costat un esforç més gran de les forces polítiques.

Quins criteris s'han seguit a l'hora de preservar aquests espais naturals?

Primer s'ha fet un estudi que ha

valorat els espais des del punt de vista paisatgístic i mediambiental. Es tracta de terrenys urbanitzables, urbans poc consolidats o rústics amb una pressió urbanística important. Alguns havien donat peu a la reivindicació de nombroses

plataformes ciutadanes. Es tracta, entre d'altres, de Cala Carbó, Muleta o Son Real. Després s'han protegit a través de les figures d'ANEI i d'ARIP.

Ha estat una llei que serà vota-

da amb un ampli consens parlamentari. Això vol dir que les Illes Balears han arribat a una situació de maduresa política en matèria de territori o és el resultat d'una conjuntura irrepètible?

Primer vull veure aquest consens. Així ho ha volgut fer veure el PP. És cert que hem arribat amb ells a una esmena conjunta que permetrà protegir més territori. Pensam que com més suport polític tenguim la protecció del territori millor. Ara, ja s'ha vist que el PP no té aquesta intenció pertot: s'ha vist a les àrees de reconversió territorial del Consell, en què ha fet marxa enrere, i s'està veient a àrees com es Guix a Escorca o a esmenes de la llei mateixa per rebaixar la protecció de zones a Eivissa i a Mallorca. La transmutació ecologista del PP al final no serà tanta.

Després s'haurà d'aprovar la llei del sòl, amb una proposta presentada per UM damunt la taula. En quin moment es troba aquest procés?

La llei del sòl és molt complexa, perquè afectarà el territori i tots els sectors associats, per exemple la construcció i l'urbanisme. Serem la darrera comunitat de l'Estat que l'aprovarà i hem d'aprofitar aquest retard per fer-ho bé. Serem els primers que estarem adaptats a la Llei del sòl estatal, que fa relativament poc que ha sortit. Vista la correlació de forces a totes les institucions, és el moment de fer una llei del sòl consensuada. Ja ens hi hem posat, hi ha un grup fent-hi feina, amb els consells i les conselleries que hi tenen alguna cosa a veure, per exemple Medi Ambient i Habitatge. Partim d'un esborrany que va fer UM abans de les eleccions. Abans d'un any la tindrem, s'hi està fent una feina molt intensa.

I cap a on apunta la llei?

Incorporarà la participació i la informació pública en qüestions d'urbanisme i de protecció territorial. Un altre aspecte serà la sostenibilitat i l'adequació al paisatge. Entre les intencions del govern hi ha fer una llei del paisatge. Segons com, es pot decidir incorporar els articles d'aquesta matèria a la llei del sòl. El text haurà de preveure eines en matèria de dis-

ciplina urbanística, perquè els ajuntaments i els consells puguin fer una feina millor que fins ara. I un altre pilar important serà acabar amb la dispersió legislativa en matèria d'urbanisme i de protecció del territori. És una llei bàsica perquè l'ordenació del territori funcioni millor. Per això és important arribar al màxim de consens.

I la llei del paisatge quines finalitats tindria?

No sé si la inclourem dins la llei del sòl o no. En qualsevol cas, avui en dia ja no es pot preveure l'urbanisme i l'ordenació del territori sense tenir en compte el paisatge. De fet, la Llei de mesures urgents és la primera que fa desclassificacions partint d'aquesta perspectiva. No es tracta que un sòl estigui protegit o no, ens hem de plantejar si hem de permetre construir a vessants de muntanya, com ha passat en alguns municipis. Les agressions al paisatge afecten el turisme i la identitat de les nostres illes, que a poc a poc perden en singularitat. Hi ha d'haver uns criteris de protecció del paisatge. Això no vol dir fer una foto fixa d'un lloc i evitar que canviï. La Llei de mesures urgents ja n'és un primer intent.

Quines coses us sentiríeu contents d'haver aconseguit en acabar aquesta legislatura?

Si tenim una nova llei del sòl serà un motiu de satisfacció. Ja ho és la futura aprovació de la Llei de mesures urgents, que protegirà llocs com ses Fontanelles, Cala Carbó o Son Real. Si aconseguim fer la llei del paisatge també serà molt important. I quant a transports, queda tot per fer. Jo em conformaria a augmentar la xarxa de trens i a millorar la d'autobusos interurbans. Actualment, tenim un 12 per cent d'utilització de transport públic a les Illes Balears i m'agradaria que realment anàssim cap endavant i que es pogués arribar el 2015 a un 25 per cent de transport públic, com tenen altres zones europees.

Moda internacional signada a Mallorca

EL MIRALL

La dissenyadora mallorquina Catalina Sard està aconseguint obrir-se pas en l'escenari internacional de la moda sense excessives estridències i després de no haver anat pràcticament a cap de les passarel·les més mediàtiques d'Europa.

Això no ha estat excusa perquè El Corte Inglés de Palma hagi decidit fer una aposta ferma pel treball de la dissenyadora de Son Servera.

Des del passat mes de febrer, Sard disposa d'un franquícia còrner a El Corte Inglés de les Avingudes. Un total de cent peces que suposen una mostra molt representativa de la seva col·lecció primavera-estiu 2008, basada fonamentalment en els colors bàsics, i amb un estil i una identitat propis i visualment molt atractius.

L'arribada de Sard suposa la presència d'un dissenyador de les Illes a El Corte Inglés tres anys després del pas pel centre comercial de les Avingudes de Tolo Crespí, Xisco Caimari, Tania del Viejo, Inés Colom i Joana Borrás d'ençà que es va obrir el 1995.

Les firmes mallorquines amb més presència a El Corte Inglés continuen essent les de calçat, que actualment es poden trobar amb còrners propis en multitud de centres de l'empresa a Espanya. És el cas, per exemple, de Camper, Lottusse, Farrutx, Kohe by Kollflex i Fluxà. Són casos paradigmàtics d'una bona comercialització després d'un bon treball industrial. No passa el mateix amb la moda femenina balear, ja que li continua costant penetrar en els punts de venda per una menor fortalesa industrial.

Sard es va esforçar fa uns anys per desenvolupar les seves idees amb l'ajuda professional necessària per ampliar les seves mires. Ara ja té la possibilitat de vendre les seves peces a major escala. Per ara, també a

Aràbia Saudita, i treballa perquè aviat pugui assentar-se en altres països de la Unió Europea, com Itàlia, França i Alemanya.

La dissenyadora defineix la seva proposta de moda com a *prêt-à-porter* de gamma alta dirigida a dones de més de trenta anys. A Sard li agrada definir les seves clientes com «unes dones que senten i entenen la moda, i seleccionen totes i cada una de les peces que es compren». «És una dona amb certa maduresa i reflexiva. Entén de moda, sap veure i valora la innovació en les peces», explica.

Orgullosa de l'interès d'El Corte Inglés per comercialitzar la seva col·lecció, té contractes de distribució amb agents a Espanya, França, Itàlia, Alemanya i Anglaterra. Fins i tot ha tingut l'oportunitat de veure com una famosa model (Adriana Karembeu) va seleccionar vuit de les seves peces per

sortir en un programa de la televisió pública francesa.

Fins a arribar aquí, Catalina, germana de l'artista Amparo Sard, ha tingut nombroses experiències professionals en anteriors anys. Va estudiar disseny de moda a l'Escola d'Arts i Oficis de la Llotja a Barcelona i en prestigioses escoles de Nova York. Va treballar a Burberrys fins al 2003, on va adquirir coneixements comercials i industrials del món de la moda. Durant la seva estada a Nova York, va tenir l'ocasió de col·laborar amb firmes internacionals de primer ordre, com Giorgio Armani, MC Group i Oscar de la

Renta.

«Actualment, m'encarreg de tot el que és el producte, des del disseny fins que tenim el mostrari a punt. Treball amb els nostres patronistes i confeccionistes diàriament per assegurar-me que les peces són un reflex fidel dels meus dissenys», explica.

El 2003 va iniciar el seu camí professional. S'envolta d'un equip de professionals procedents del món empresarial i de la imatge per preparar la creació de la seva marca femenina (Sard), les col·leccions de la qual comencen a aparèixer el 2007.

Ara, amb l'arribada als grans magatzems de les Avingudes, la dissenyadora comença a veure la llum en un llarg camí de formació, desenvolupat en un projecte professional enfortit per l'aposta sòlida d'El Corte Inglés, un dels millors aparadors perquè la seva marca aconsegueixi l'èxit comercial.

En aquest camí podrien entrar altres dissenyadors mallorquins, amb una presència sòlida a les passarel·les de moda més emblemàtiques (com Cibeles), però amb escassa visualització comercial. És el cas de José Miró. «En un futur pròxim creurem en altres dissenyadors mallorquins que siguin capaços d'aportar profunditat en el desenvolupament de la mercaderia», comenten des d'El Corte Inglés.

L'aposta d'aquesta empresa pel producte balear en tots els sentits ha estat i és molt representativa.

D'altra banda, El Corte Inglés té interès, des que va arribar el 1995, a comercialitzar productes agroalimentaris de les Illes, des del vi fins a l'oli, passant pel formatge, la sal, la sobrassada, l'ensaïmada i un llarg etcètera.

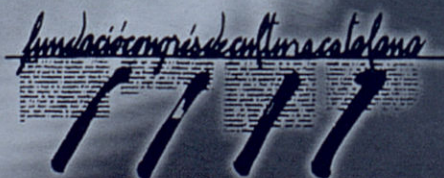
En pocs mesos, segurament a final d'any, podrem veure a les Avingudes un projecte insòlit impulsat per la Fundació Ars Nova: una exposició d'una vintena de pepes amb dissenys elaborats per modistes mallorquins amb fins solidaris. Hi haurà José Miró, Carmen March, Sebastià Pons, Alberto Tous, Maria Genovard, Lourdes Colom... I, per descomptat, els cinc que han passat per El Corte Inglés. Entre aquests, evidentment, la imparable Catalina Sard.

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

BIBLIOTEQUES MUNICIPALS

TERRENO

Dos De Maig, 1 - 07015

☎ 971377709 - bibelterreno@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i Divendres De Les 9 A Les 15 h.

Dimarts, Dimecres i Dijous De Les 15 A Les 21 h.

COLL D'EN RABASSA

Albuera, 1 - 07007

☎ 971490354 - bibcoll@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

ESTABLIMENTS

Carretera Esporles, 183 - 07010

☎ 971765192 - bibestabliments@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

GÈNOVA

Barranc, 22 - 07015

☎ 971405481 - bibgenova@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SA INDIOTERIA

Gremi Tintorers, 2 - 07009

☎ 971207505 - bibsaindioteria@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

MOLINAR

Xadó, 3b - 07008 Palma

☎ 971247649 - bibmolinar@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

POLÍGON DE LLEVANT

Ciutat de Querétaro, 3 - 07007

☎ 971242155 - bibpoligondellewant@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

RAFAL VELL

Joan Estelrich Artigues, 50 - 07008

☎ 971474414 - bibrafaelvell@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON SARDINA

Camí Passatempis, 123 - 07120

☎ 971438473 - bibsonsardina@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i Divendres De Les 9 A Les 15 h.

Dimarts, Dimecres i Dijous De Les 15 A Les 21 h.

Dissabtes de les 9.45 a Les 13 h.

COORDINACIÓ DE BIBLIOTEQUES

Almudaina, 7A - C.P. 07001

HORARI: dilluns a divendres (8-15h)

e.mail: [bibiblioteques@sf.a-palma.es](mailto:biblioteques@sf.a-palma.es)

CORT

Pça. de Cort, 1 - 07001

☎ 971225962 - bibcort@sf.a-palma.es

Horari: De dilluns a divendres de les 8,30 a les 20,30

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

RAMON LLULL

Institut Balear, s/n - 07012

☎ 971299260 - bibramonllull@sf.a-palma.es

Horari: De dilluns a divendres de les 8,30 a les 20,30

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

CASAL SOLLERIC

Passeig del Born, 27 - 07012

☎ 971722092 - caguilo@sf.a-palma.es

Horari: De dilluns a divendres de les 8.30 a les 14.30

Dimarts també de les 17 a les 20 h. Especialitzada en art

ESTUDI GENERAL

St. Roc, 4 - 07001

☎ 971495346 - bib.estudigeneral@sf.a-palma.es

Horari: De dilluns a divendres de les 9 a les 13 h.

i de les 16.30 a les 20.30

INFANTIL

Antoni Planas Franch, 4 - 07001

☎ 971719190 - bibinfantil@sf.a-palma.es

Horari: De dilluns a divendres de les 16 a les 20 h.

Dissabtes de 9.30 a 13.30 i de les 16 a les 20 h.

OLIVAR

Plaça de l'Olivar,

edifici Mercat de l'Olivar, 1ª planta - 07002

☎ 971726580 - bibolivar@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns a divendres de les 8 a les 14 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

S'ARENAL

Pça Gaspar Rul-lan, 5 - 07600

☎ 971492866 - bibarenal@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

BLANQUERNA

Sant Joaquim, 9 - 07003

☎ 971758871 - biblanquerna@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SANTA CATALINA

Fàbrica, 34 - 07013

☎ 971286069 - bibstacatalina@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON CLADERA

Cala Mitjana, 41 - 07009

☎ 971470839 - bibsoncladera@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9.45 a les 13 h.

SON FERRIOL

Margalida Monlau, 48 - 07198

☎ 971429856 - bibsonferriol@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

SON FORTEZA

Sant Isidre Llauredor, 25 - 07005

☎ 971243983 - bibsonforteza@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON GOTLEU

Regal, 105 - 07008

☎ 971273507 - bibsongotleu@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i Divendres De Les 9 A Les 15 h.

Dimarts, Dimecres i Dijous De Les 15 A Les 21 h.

SON RAPINYA

Catalina March, 4 A - 07013

☎ 971792337 - bibsonrapinya@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i Divendres De Les 9 A Les 15 h.

Dimarts, Dimecres i Dijous De Les 15 A Les 21 h.

SON XIMELIS

Cap Enderrocot, 14 - 07011

☎ 971791233 - bibsonximelis@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i Divendres De Les 9 A Les 15 h.

Dimarts, Dimecres i Dijous De Les 15 A Les 21 h.

SANT JORDI

Pau Bouvy, 31 - 07199

☎ 971742036 - bibsjordi@sf.a-palma.es

Horari: Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

BIBLIOTEQUES MUNICIPALS

Ajuntament de Palma

Possessions de Palma

ROBERTO FERNÁNDEZ I GASPAR VALERO

Possessions de Palma. Història i arquitectura del terme de la ciutat és un llibre de gran format escrit per Roberto Fernández Legido i Gaspar Valero i Martí i editat per Josep J. Olañeta. La idea de publicar un llibre sobre possessions ciutadanes sorgí, en part, motivada per la necessitat de cobrir el buit bibliogràfic que fins aleshores hi havia sobre el tema. Si bé és cert que al llarg de la història diversos autors n'havien parlat en alguna ocasió, gai-

rebé sempre es feia de manera aïllada i, generalment, sense oferir al lector dades inèdites, per la qual cosa al final acabaven essent un *copia-enganxa* d'altres obres, sovint, malauradament, repetint i consolidant les mateixes errades. Precisament, *Possessions de Palma. Història i arquitectura del terme de la ciutat* aporta un estudi força exhaustiu sobre 20 possessions del terme de Palma, que, ni de bon tros, en representen la totalitat,

però sí una petita mostra prou interessant. Cada possessió ocupa dins el llibre un capítol amb presentació, localització, notes històriques i descripció arquitectònica. La història de cada possessió constitueix un apartat especialment treballat, amb notícies sobre els seus propietaris i persones lligades a la finca, i també amb l'aportació de profusió de dades sobre la producció agropecuària. En aquest sentit, hem de remarcar l'aportació docu-

mental inèdita, extreta directament de l'Arxiu del Regne de Mallorca i de l'Arxiu Municipal de Palma. També hi ha una important recerca bibliogràfica, tant de llibres monogràfics circumscrits a una possessió o barriada que l'envolta, com a la recerca arxivística publicada en diplomataris o obres de referència; en aquest sentit, és obligatori recordar el treball de Ramon Rosselló Vaquer o el de Damià Ferrà-Ponç, l'aportació d'aquest darrer

publicada a la *Gran enciclopèdia de Mallorca*. Un altre capítol important per a la reconstrucció històrica més recent és la font oral, tant de propietaris com de treballadors o coneixedors de les finques; també hem procurat comptar amb aquests records vivencials.

La descripció dels elements arquitectònics i patrimonials de les finques és l'altre bloc de pes de cada capítol; portals forans, clastres, detalls artístics i ornamentals que

constitueixen, en conjunt, una lliçó d'arquitectura i d'art, desfilaran al llarg d'aquest llibre. Un altre element que cal destacar de l'obra són les evocacions i els referents literaris, que inclouen les descripcions dels diferents cronistes o escriptors que visitaren les diferents possessions.

Acompanya cada capítol una àmplia galeria de fotografies a tot color. A més de les fotografies dels autors del llibre, comptam amb la

col·laboració d'Antoni Bosch i de Guillem Torres. Complementen aquesta dimensió il·lustrada diversos dibuixos o gravats antics i fotografies d'altre temps. La lectura a partir de la imatge vol ser, per tant, un altre dels valors del llibre. Una relació bibliogràfica i una altra de documental tanquen l'obra. Com és ben sabut, les possessions són majoritàriament de propietat privada; per tant, lògicament, aquest llibre no és cap incitació a la visita *in situ*, que sols es podrà fer amb el permís de la propietat corresponent.

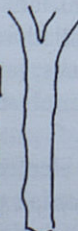
Aquestes 20 possessions de Palma representen una primera aportació a l'estudi del conjunt de possessions del terme municipal de Ciutat. L'interès i la voluntat dels autors és continuar amb futurs volums la feina iniciada amb aquest llibre. En aquest sentit, continuem treballant en l'elaboració de més material, part del qual veurà la llum en el segon volum, que inclourà algunes possessions ciutadanes emblemàtiques, com ara Santa Eulàlia o Son Armadans. Així mateix, seguirem la línia iniciada en el primer volum de donar

a conèixer al públic possessions que desaparegueren engolides pel creixement urbanístic sota l'empara de l'Administració, a manera d'homenatge pòstum, per contribuir a crear una major consciència social vers la importància de conservar el patrimoni.

Les 20 propietats de què parlem en aquest primer volum són, per ordre d'adscripció parroquial, Son Muntaner, Son Puigdorfil Vell, Son Puigdorfil Nou, Son Cigala, Son Peretó, Son Dameto, Son Moix Blanc, Son Cotoner, Son Pisà, Son Espanyol, Son Berga

"Encara queden botigues"

Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

Nou, Son Cabrer i Ca l'Ardiaca (Santa Creu); Son Bibiloni, Son Rossinyol i Son Pardo (Sant Jaume); Son Santjoan i Son Ferrer de Sant Jordi (Santa Eulàlia), i Sarrià i Bunyolí (Establiments). Totes, a excepció de Son Moix Blanc (que ja no existeix), estan catalogades i protegides, amb diferents graus de protecció. Malauradament, la immensa majoria de cases de possessió o cases d'hort del terme de Ciutat no gaudeixen de cap mena de protecció. Això n'ha provocat la destrucció de moltes i la incertesa de les que encara es troben dretes. Per aquest motiu, des de fa alguns anys treballam conjuntament amb l'Associació per a la Revitalització dels Centres Antics (ARCA) per tal de proporcionar arguments sòlids a les administracions pertinents perquè prenguin consciència de la importància de protegir aquest patrimoni rural irreplicable i únic que forma part del llegat que ens han deixat els nostres avantpassats i que conforma, juntament amb altres elements, la nostra identitat com a poble. Fruit d'aquesta estreta col·laboració, ens

trobam en el lent procés d'incoar expedients de protecció sobre algunes cases del terme de Palma que s'adscriuen a l'anomenada arquitectura tradicional rural. També és urgent la catalogació de béns patrimonials lligats a l'enginyeria hidràulica tradicional, com ara sínies, molins, safareigs i síquies, molts dels quals encara recuperables si s'actua amb la fermesa i la convicció que es tracta d'un patrimoni que val la pena protegir.

Davant la incertesa de si finalment

seran catalogades algunes de les cases sobre les quals hem demanat protecció, hem volgut incloure'n qualcunes dins el segon volum per donar-les a conèixer i mostrar la importància que tenen, ja sigui pels elements arquitectònics que custodien com per la història que amaguen darrere.

Es tracta, en definitiva, de donar a conèixer, com diu el subtítol del llibre, la història i l'arquitectura del terme de la ciutat, tan properes però alhora tan desconegudes.

Identitats, escenaris i històries

JOSEP MARIA ALAMINOS

L'exposició «Mapas abiertos: Fotografía latinoamericana 1991-2002», que presenta el Casal Solle-ric, ens mostra una panoràmica

ben representativa de les propostes fotogràfiques d'artistes llatinoamericans i analitza les creacions i les tendències d'alguns dels més rellevants durant la dècada dels noranta.

Es tracta d'un projecte que es desenvolupa en dues mostres simultànies que itinere- ren per Europa i Llatinoamèrica, i que està comissariat per l'especialista

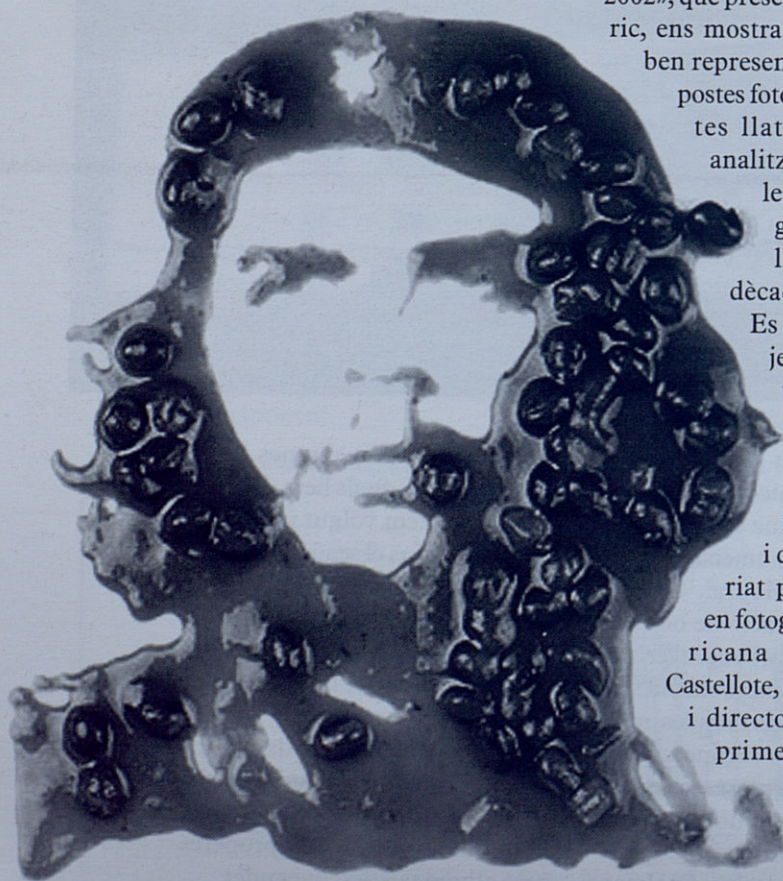
en fotografia llatinoamericana Alejandro Castellote, que fou fundador i director artístic de les primeres edicions de PhotoEspaña, amb la col·laboració de crítics, comissa-

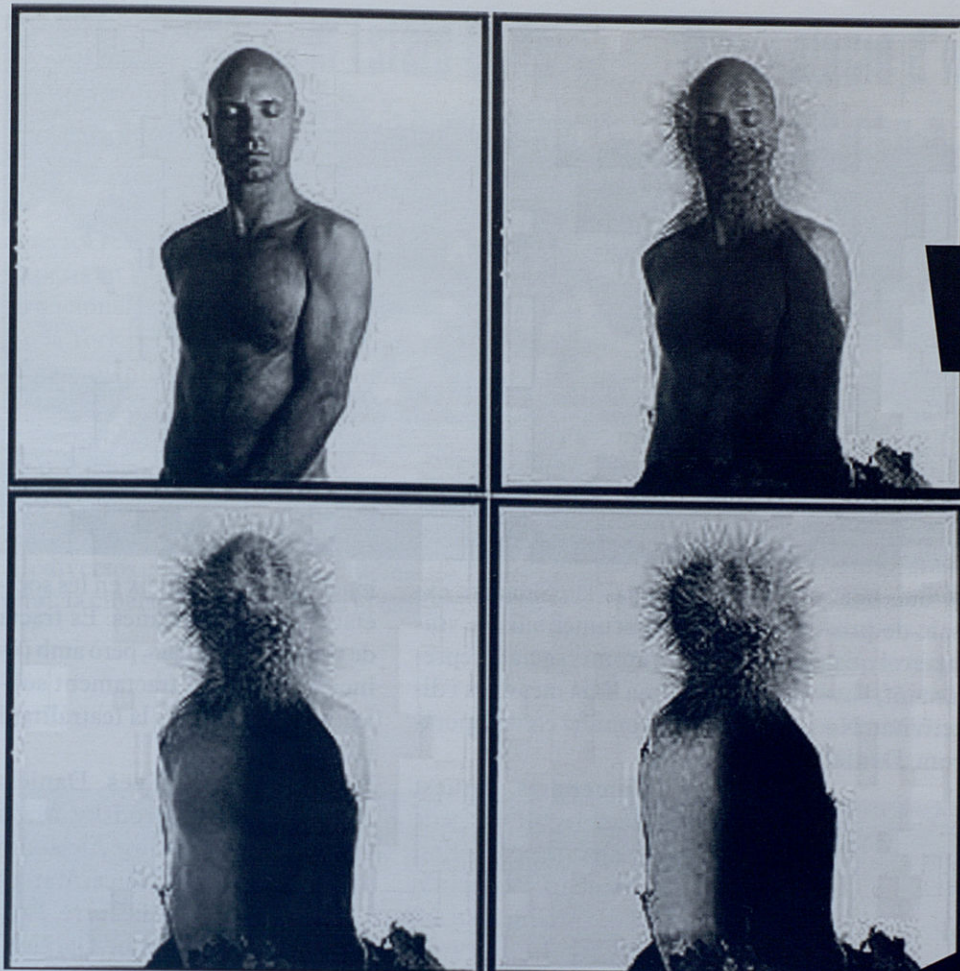
ris, directors d'editorials i revistes, professors d'universitat, responsables dels departaments de fotografia de museus, col·leccions públiques i privades, galeristes i els artistes mateixos.

En el llibre catàleg que acompanya l'exposició, editat per Lunwerg Editores, Alejandro Castellote explica la intenció de l'exposició, que ha optat per fugir de l'exotisme estereotipat i presentar una selecció de fotògrafs que exploren noves direccions en els àmbits formal i conceptual. S'hi mostren els artistes més coneguts juntament amb els joves valors de la fotografia llatinoamericana. S'hi recull el treball de més de 200 autors, i compta amb col·laboracions de Juan Antonio Molina, crític cubà, que reflexiona sobre la fotografia llatinoamericana dels anys noranta; Rubens Fernandes Júnior, crític de fotografia, que descriu el panorama de la fotografia brasilera; Alejandro Castellanos, historiador, que analitza la fotografia mexicana; Iván de la Nuez, escriptor cubà i crític d'art, que reflexiona sobre la preeminència de la imatge en les generacions posteriors al *boom* de la literatura iberoamericana, i Sergio Guerra Vilaboy, que ha reunit una completa cronologia sociopolítica de la dècada dels noranta a Llatinoamèrica.

El conjunt de l'exposició es vertebrada en tres grans blocs temàtics.

Rituals d'identitat. Hi trobam obres de Lucía Chiriboga, Óscar Muñoz, Juan Carlos Alóm, Tatiana Parceró, RES, Mario Cravo Neto, Luis González Palma, Eduardo

Muñoz, Rubén Ortiz Torres, Gustavo Frittegotto, Marta María Pérez Bravo, Roberto Huarcaya, Fernanda Magalhães, Eustaquio Neves, Kenji Ota, Cecilia Paredes, Penna Prearo, Miguel Ángel Rojas, Gerardo Suter, Jaime David Tischler i Daniel Weinstock. Identitat i memòria, mitologia i ritu. L'objectiu és replantejar la funció del cos en l'espai de la representació abordant el tema de la identitat i la memòria individual i col·lectiva. Es proposen noves construccions visuals que es desvinculen del tradicional esquema documentalista (en un exercici d'apropiació de la realitat fotogràfica, segons Castellote), per endinsar-se en propostes en què model i dispositiu fotogràfic interactuen i provoquen nous sistemes de modificacions recíproques. És aquí en què intervenen les manipulacions, tant de l'escenari com del model fotogràfic (desdoblament, poses, transvestisme, emmascarament, maquillatge), i també les tècniques del

collage, el trànsfert, la manipulació química, la hibridació entre fotografia i pintura, així com les construccions i les descon-

Tendències

struccions d'allò que es fotografia. El resultat és un mosaic de propostes sobre la identitat en el qual predominen, principalment, l'aspecte formal i la subjectivitat. No hi apareixen noms com Daniel

Barraco o Sebastião Salgado, exponents del documentalisme vinculat al compromís social i representants d'una línia més dura i directa de la fotografia contemporània.

mació que es produeix en les societats llatinoamericanes. Es tracta de visions particulars, però amb coincidències en el tractament subjectiu i l'interès per la teatralitat i la ficció.

Històries alternatives. Daniela Rossell, Marcelo Brodsky, Maya Goded, Vik Muniz, José Alejandro Restrepo, Arturo Cuenca, Marcos López, Milagros de la Torre, Paula Luttringer, Nelson Garrido, Miguel Río Branco, Gabriel Valansi, TAFOS, Fotokids i Taller de Fotografía de Guelatao figuren en aquest apartat. Aquí es qüestiona la veracitat del relat històric. La imatge ja no és sinònim de veritat. La imatge pot mentir i es pot utilitzar per persuadir, coaccionar o controlar. Les propostes són diverses: obres que qüestionen la història i en proposen una revisió crítica; fotografies d'objectes o situacions aparentment banals i intrascendents; relats d'experiències quotidianes i grups socials; una mirada cap a les minories, la misèria i la violència que fuig dels estereotips, i, fins i tot, experiències realitzades facilitant càmeres als habitants de comunitats de Perú, Mèxic i Guatemala per aconseguir representacions directes, senzilles i no exemptes d'humor i poesia.

«Mapas abiertos: Fotografía latinoamericana 1991-2002»
Casal Solleric · planta noble
Fins al 30 d'abril

Escenaris. Aquest bloc recull peces de Cássio Vasconcellos, Esteban Pastorino, Luis Molina-Pantín, Manuel Piña, Philippe Gruenberg & Pablo Hare, Alexander Apóstol, Jaime Ávila i Julio Grinblatt. El fil conductor d'aquest apartat és la utilització, per part dels artistes, de les referències espacials i territorials, i que serveix per relacionar subjecte i context en moments de fragmentació, dispersió i desaparició de fronteres. La reinvençió del paisatge, les noves formes de representació de l'àmbit urbà, el plantejament escenogràfic en l'espai domèstic i el predomini de l'artificialitat en la construcció dels escenaris fotogràfiats, ens mostren, en conjunt, la progressiva transfor-

Ramon Llull als Estats Units

El Centre Català de la Universitat de Nova York ha organitzat un simposi sobre l'escriptor i pensador mallorquí Ramon Llull amb motiu de la publicació de l'obra *The Art and Logic of Ramon Llull: A User's Guide*, del nord-americà resident a Mallorca Anthony Bonner.

Experts en Llull provinents de distintes universitats internacionals s'aplegaren durant dos dies a la ciutat de Nova York per parlar d'aquest filòsof, pensador i escriptor fonamental de la literatura catalana en particular i de la romànica en general, ja que cal recordar que fou el primer que usà una llengua romànica per escriure una obra científica.

Ramon Llull va influir filòsofs com Giordano Bruno i Leibniz, i també pensadors i científics actuals de camps tan diversos com la lògica, la matemàtica, la teoria electoral, la cibernetica, la robòtica i l'estructuralisme.

Presentació d'«Els Nostres Pobles» a Sóller

El passat dia vint-i-u de febrer es presentà el dossier que EL MIRALL ha dedicat al municipi de Sóller. L'acte es va fer al magnífic edifici de Can Dulce de la ciutat de les taronges. Jaume Lladó, president de l'Associació El Mirall, parlà de la nostra revista i féu cinc cèntims sobre la seva raó de ser, els seus objectius i les seves seccions. A continuació, prengué la paraula Antoni Quetglas, coordinador del dossier, el qual explicà el contingut de l'opuscle i la tria dels articles i agrai el suport rebut de l'Ajuntament i dels col·laboradors que l'han fet possible. Es comptà amb la presència del batle de Sóller, Guillem Bernat, i de diversos representants del món de la cultura sollerica.

En haver acabat els parlaments es brufà un petit refrigeri gentilesa de l'Ajuntament de Sóller.

Amb aquest ja són set els dossiers *Els Nostres Pobles* que ha editat EL MIRALL.

Eduard Coll, un jove menorquí que jutjaren per parlar en català

Un jutjat de Maó ha absolt el jove Eduard Coll i la seva mare, Maria J. Castán, d'una falta de «desobediència a l'autoritat» a causa de la denúncia que els va interposar un grup d'agents de la policia per haver-los parlat en català.

Els fets succeïren uns dies abans, quan Eduard Coll topà amb un grup de policies en un control que no admeteren que els parlàs en català. Ell respongué anant a la comissaria amb la seva mare per protestar pels fets. Allà no tan sols no l'entengueren, sinó que el denunciaren per un delictes de desobediència a l'autoritat. El jutge, emperò, ha desestimat la denúncia.

Amics i companys seus li donaren suport i es concentraren davant el jutjat amb el lema «Xerrar la nostra llengua no és delictes», a més comptaren amb l'ajuda de diverses entitats, com Cas Vesins de Ferreries, el PSM i les JEN, ERC, la CAL i l'Obra Cultural Balear.

Assemblea General Extraordinària de
l'associació **EL MIRALL**

Dijous, dia 17 d'abril, a les 18.00 hores.
Carrer del Bartomeu Pou, 31

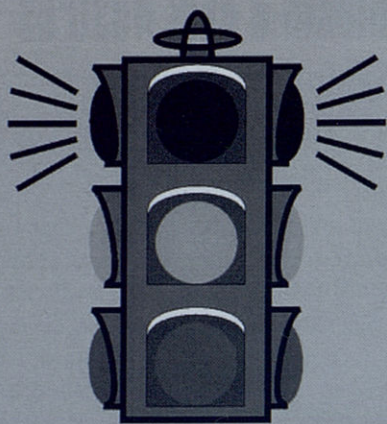
Ordre del dia:

1. Lectura de l'acta anterior.
2. Estat de comptes 2007.
3. Pressupost 2008.
4. Elecció de la Junta Directiva.
5. Torn obert de paraules.

El segle XXI a través de l'objectiu de Reuters

L'Ajuntament de Palma proposa a **Ses Voltes** la mostra *Reuters mira el mundo*, un recopilatori de les millors imatges captades pels fotògrafs de l'agència Reuters que romandrà en exhibició fins al 13 d'abril. Les 80 fotografies que componen l'exposició il·lustren l'inici d'un mil·lenni convuls, amb desastres naturals, personatges poderosos i conflictes humans que, gràcies al fotoperiodisme, s'han convertit ja en icones.

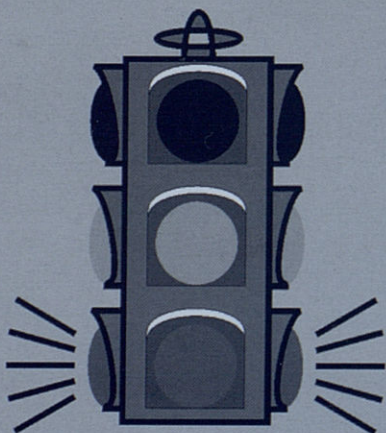
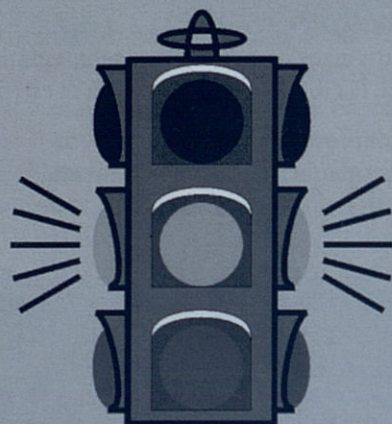

VERMELL

A la policia nacional espanyola, per haver tornat a vulnerar els drets lingüístics en el cas d'Eduard Coll. El cos policial no tan sols va maltractar lingüísticament el jove menorquí, sinó que el va dur a judici amb uns arguments delirants. Ja comença a ser un clàssic d'aquesta secció, però continua essent inadmissible l'actitud dels agents. S'ha de destacar també la passivitat de les autoritats responsables, que, malgrat les seves promeses, no han fet res per millorar el respecte envers els drets dels ciutadans. 25 anys després d'aprovar-se l'Estatut d'autonomia, adreçar-se en català a la policia nacional i a la guàrdia civil continua essent una conducta de risc.

GROC

A l'Audiència Nacional, per dictaminar que s'ha de repetir el judici als joves Jaume Roura i Enric Stern. El magistrat José María Vázquez Honrubia havia negat el dret dels acusats a parlar en català perquè no és idioma oficial a Madrid. L'Audiència Nacional considera que es va vulnerar el seu dret a la defensa. Aquest reconeixement del dret dels ciutadans a parlar en català no compensa les agressions constants de la magistratura espanyola en contra de la nostra llengua. La justícia és un dels forats negres del procés de normalització lingüística.

VERD

A la Regidoria de Cultura de Palma, per haver anunciat la posada en marxa d'un pla pilot de dos anys per fer arribar la llengua catalana a comerços, bars, restaurants, empreses privades, col·lectius, entitats locals, immigrants i escoles de la ciutat. El projecte s'emmarca dins el Pla de normalització lingüística i farà servir la feina de set dinamitzadors. Amb aquest projecte l'Ajuntament de la capital es compromet a fer feina per primera vegada a favor de la recuperació de la llengua pròpia.

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics
C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

EL MIRALL

FES-TE'N SOCI

Emplena aquesta butlleta amb les teves dades i envia-la al fax 971 719 385.

Nom i llinatges

DNI o NIF

Data de naixement

Adreça

Població

Codi postal

Telèfon

Telèfon mòbil

Adreça electrònica

DADES BANCÀRIES

Nom i llinatges del titular del compte

Nom del banc o caixa

Adreça i població de l'oficina

Codi del compte del client

Entitat

Sucursal

DC

Número de compte

Sol·licit que carreguin al meu compte la quota:

Marcau amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrament s'efectuarà anualment mitjançant la presentació del rebut al banc o a la caixa.

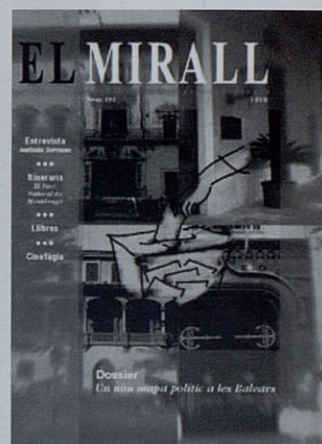
☐ 25,00 €

☐ Aportació especial (indica-ne l'import): €

Signatura de l'associat/da:

☐ Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades *

*Clàusula de tractament de dades: D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, les dades recollides en aquest formulari s'inclouran en un fitxer automatitzat del qual és titular l'Associació El Mirall. Les teves dades es podran utilitzar per gestionar la teva col·laboració i per enviar-te informació de l'associació i d'entitats col·laboradores. Per exercir el dret d'accés, d'oposició, de rectificació o de cancel·lació, cal que enviïs un escrit adreçat a l'Associació El Mirall, carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, 07003 Palma.

Palau i Fabre i Robbe-Grillet: ens deixen dos mestres de la literatura del segle XX

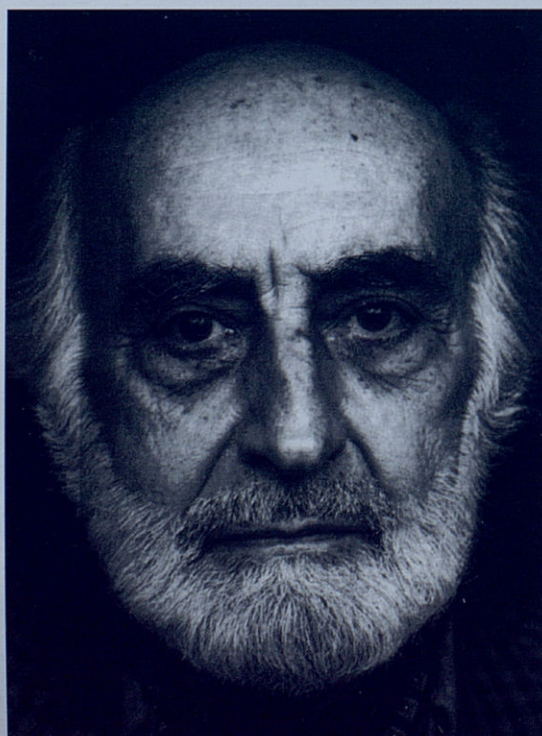
BIEL MESQUIDA

Amb pocs dies de diferència –23 de febrer i 18 de febrer de 2008– han partit dos escriptors savis i que havien arribat amb excel·lents condicions de cap als quasi noranta-un anys, Josep Palau i Fabre, i vuitanta-cinc, Alain Robbe-Grillet.

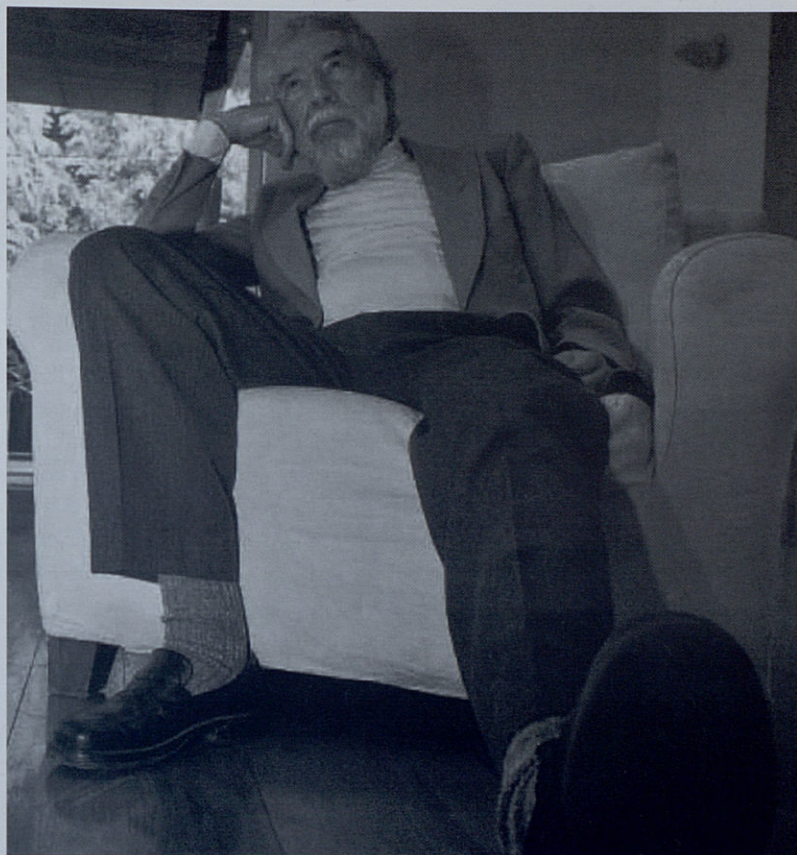
Palau: el poeta amic

No podré oblidar mai l'amabilitat i l'elegància personal, d'una serenitat quasi noucentista, conjuminada amb l'esperit més lluitador i ferotge contra els valors caducs de Palau i Fabre. Cop en sec, com en la incandescència d'un llamp, he copsat tota la vida d'aquell home, cervell i carn de poesia, que em travessava. Record que el primer cop que el vaig veure m'impressionà el timbre de la veu, nítida i fonda, que deia els seus poemes: *Cant espiritual*, *El coit*, *En la mort de Rabindranath Tagore*, *Sol*, *La sabata*. Quan en els anys noranta férem alguns recitals plegats –d'ell vaig aprendre el *tempo* de dir el poema, la dicció exacta, l'elocució justa– per Mallorca, ell em demanà que l'ajudàs a cercar un lloc per a la fundació Palau Picasso que

volia crear amb tot el seu fons literari i artístic. En els textos dels *Quaderns de l'alquimista* Palau ens ha contat tota la seva vida i les seves obsessions: la cultura catalana en temps de la República, la Guerra Civil i la derrota; la lluita cultural clandestina dins la misèria i la mediocritat del franquisme; la creació de les revistes il·legals *Poesia* i *Ariel*; el seu exili a França des de 1945 a 1961, on va fer tota casta de treballs per sobreviure, fins i tot cinema amb Clouzot; la seva coneixença de Picasso i la seva amistat profunda amb aquest artista, que considerava un dels creadors més grans de tota la història de la cultura. I l'escriptura sense atur de poesia que recolliria en els *Poemes de l'alquimista* (que va publicar clandestinament i després amplià en successives edicions fins a la definitiva de 1997). Aquí trobam el treball alquímic verbal de Palau que parteix dels maresos dels seus poetes estimats per construir l'obra pròpia. Els clàssics medievals, Ramon Llull i Ausiàs Marc, són un dels seus fonaments. I, després, veim com treballa autors estimats com Baudelaire, Rimbaud, Lautréamont, Lorca, Maragall, Salvat, Rosselló-Pòrcel, Bonet i Riba. El poema «Comiat» va ser el que em vaig recitar per donar-me consol i coratge quan vaig conèixer la notícia de la seva mort: «Ja no sé escriure, ja no sé escriure més. / La tinta m'empastifa els dits, les venes... / –He deixat al paper tota la sang. / ¿On podré dir, on podré deixar dit, on podré inscriure / la polpa del fruit d'or sinó en el fruit, / la tempesta en la sang / l'arbre i el vent sinó en el vent d'un arbre? / ¿On podré dir la mort sinó en la

meva mort, / morint-me? / La resta són paraules... / Res no sabré ja escriure de millor. / Massa a prop de la vida visc. / Els mots se'm moren a dins / i jo visc en les coses.» El corpus fragmentari palauà reflecteix d'una forma polièdrica totes les inquietuds d'un poeta català contemporani transgressor i treballador. *Teatre de Josep Palau i Fabre* (1976), *Contes de capçalera* (1995) i *Quaderns de l'alquimista* (1997) són els títols de les grans seccions de l'obra literària completa publicada en edició de l'autor al Cercle de Lectors / Galàxia Gutenberg en dos magnífics volums. De tot això em parlava quan anàrem a veure la finca dels Canons devora el cap Ferrutx, una de les possibilitats de la fundació, molt a prop de la casa estudi de Barceló, el qual també considerava com un dels pintors catalans més essencials del segle XXI. La coneixença de Palau i Barceló a la teulera artanenca on aquest feia ceràmiques va ser com si el poeta vell recomençàs de bell nou amb el pintor jove un diàleg fruitós i engrescador. Segur que li va recordar aquelles sessions de treball

amb Picasso que foren l'embrió de milers de planes que va escriure sobre l'artista. La bibliografia picassiana feta amb molt de rigor i qualitat literària el convertí en un

dels primers especialistes del geni del qual vindicava l'origen barceloní de la seva pintura revolucionària. Deia que el quadre *Les demoiselles d'Avignon* s'hauria de

PALMA AMB LA DANSA

MOSTRA COMMEMORATIVA DEL DIA INTERNACIONAL DE LA DANSA

Del 29 d'abril a l'11 de maig de 2008

Dimarts 29 d'abril · 21.30 h.
Teatre Municipal Xesc Forteza
Companyia Raravis... de San Vito

Dimecres 30 d'abril · 20.30 h.
Fundació Pilar i Joan Miró
Daniel Abreu. Cuerpo a tierra
21.30 h.
Fundació Pilar i Joan Miró
Isabel Castro i Cati Carrasco. Clavo

Dijous 1 de maig · 20 h.
Teatre Municipal Xesc Forteza
Daniel Abreu. Ojos de pez

Divendres 2 de maig · 21.30 h.
Teatre Municipal Xesc Forteza
Provisional Danza. 40 tipos de vodka

Dissabte 3 de maig · 12 h.
Plaça d'Espanya. P. de ses Estacions
Nats Nus. Slot
12.30 h.
Plaça d'Espanya. P. de ses Estacions
Provisional Danza. A primera vista

Diumenge 4 de maig · 20 h.
Teatre Municipal Xesc Forteza
Nats Nus. Mies

Divendres 9 de maig · 21.30 h.
Teatre Municipal Xesc Forteza
Au Ments. Accions-Reaccions

Dissabte 10 de maig · 17.30 h.
Fundació Pilar i Joan Miró
Guillermo Weickert. Paisaje equivocado
18 h.
Plaça prevere Miquel Maura
Mariantònia Oliver

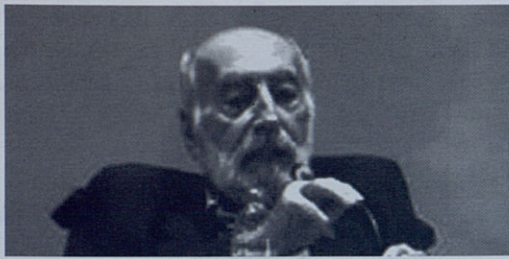
Diumenge 11 de maig · 20 h.
Teatre Municipal Xesc Forteza
Teresa Nieto. Ni palante ni patrás

Ajuntament de Palma

INFORMACIÓ: www.palma.es · Tels. 971 720 135 i 010. Teatre Municipal Xesc Forteza: 971 710 986

Libres

titular correctament *Les senyoretes d'Avinyó*.

A Capdepera, també, l'Ajuntament li oferia una casa per a la fundació, i tampoc no va anar bé per motius diversos. A Palau, Mallorca l'entusiasma-va sobretot perquè era la llar d'aquest homenot que el fascinà: Ramon Llull. El veia tan auroral i primigeni que li dedicà la lliçó magistral en l'acte, realitzat el 23 de febrer de 2005, en què l'investiren doctor *honoris causa* de la Universitat de les Illes Balears per tot el gruix d'una obra que, en versos, assajos, teatre, narrativa o traducció, el fa un himàlaia poètic: un poeta nacional català, europeu i universal dels més excel·lents, ètics, que han existit. La lliçó magistral feta el 24 de febrer de 2005 es titulava «L'enigma de Llull», i és un text que explora amb una llum nova la lletra i el desig del

fundador de la llengua catalana literària. Escoltau: «Llegir Llull és per a mi submergir-me en un bany de joventut, perquè em fa connectar amb la naixença de la nostra llengua i amb tot el que involucra d'auroral i de primigeni, a la vegada que em fa adonar més de la nostra prostració actual.» I en un *post scriptum* a guisa de conclusió desitjava que la seva presència a Mallorca es traduís en un fet positiu: fer que es publiquin les *Obres completes* de Llull. I afegia: «És un deure que ens implica a tots i és una vergonya que estiguin encara pendants.» Així va ser tota la vida: un transgressor constant, un experimentador viu, un renaixent sense aturall, un lluitador ple de coratge i d'entusiasme, un follseny que ha fet servir l'embriaguesa i el somni com energies creatives. Descollat i al marge sempre d'escoles i de sectes, curiós sempre seguit amb la percepció en punt, creador de la lucidesa com a esperó de la lluita i trampolí de la veritat, amador de la carn de la vida i de la dels llenguatges, literalment i en tots els sentits. Anys llum d'energia ha injectat a la llengua catalana que ha estimat tant i per la qual no deixà de lluitar des que tingué ús de raó. Palau és Dionís i

Nietzsche, és ham i esquer, és set i aigua, és serenitat i orgasme, és apolíni i dionisiac: totes les esclatxes li són bones per trobar deus de mots que no s'havien confegit mai, que no havien fet mai aquella música nova. Transfigurador, transmutador de les paraules. Mestre d'alquimistes verbals. Tot això i més i més i més. Un hedonista dels mots i un gran amic dels seus amics. I acabaré aquesta recordança urgent amb les paraules que Palau dedicà a Picasso, i que ben bé el podrien descriure a ell: «Avui Picasso té quatre o cinc mil anys, que és l'edat de l'home de les caveres, el de la infància pura. Considero que no existeix cap altra obra que contingui la quantitat de matisos humans —joia, tristesa, furor, erotisme, mordacitat, plagasitat, recel, lirisme, amor— com la que conté la de Picasso i, per tant, cap a qui més li escaigui de ser considerada un humanisme integral.» L'humanisme integral i transgressor de Palau, la seva obra, espera els ulls de la lectura.

Robbe-Grillet: un avançat i un nou

«L'home és un animal que es busca.» Aquest epígraf palaufabrià el podria

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)
quart_creixent@palma.infotelecom.es

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

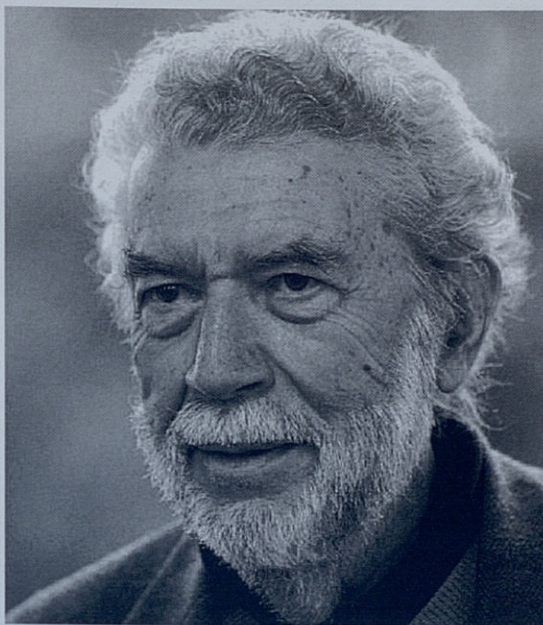

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

arts
xisco
gràfiques

Tel. / fax: 971 475 754

haver escrit Alain Robbe-Grillet, aquest altre homenot francès que vaig descobrir durant els anys seixanta amb unes novel·les estranyes, difícils, experimentadores, de llegibilitat dura, com *Les gommes* i *Le voyeur*. Ell era el papa d'aquella etiqueta literària que es denominà *nouveau roman* i que ajuntava gent tan diversa com la Sarraute, el Beckett, la Duras, el Pinget, el Butor i el Simon. Autors que amb els seus llenguatges es carregaven les formes velles i periclitades. Robbe-Grillet, en unes xerrades que va fer per ràdio, *Préface a la vie d'un écrivain* de 2005, ho diu claríssim: conta els seus primers fracassos, les seves lluites, el seu credo. Creia que la novel·la balzaquiana de l'autor regnant sobre la seva creació com un Déu no tenia sentit; defensava que en el joc de formes i llenguatges hi ha una posada en qüestió permanent, una perpètua renaixença. La formació científica, era enginyer agrònom, crec que li va donar noves perspectives de la lletra literària i, alhora, un amor a les recerques i exploracions de tota casta. Per això, també va tre-

ballar aquest llenguatge tan complex que és el cinema: *L'immortelle*, *La Maison de rendez-vous* i *L'année dernière à Marienbad* són algunes de les pel·lícules que veia a les sales d'art i assaig i que formaren part de la meua educació sentimental. Robbe-Grillet, a més de ser un home engatjat en la recerca literària, fou engatjat en la lluita per les llibertats socials. La signatura, el 1960, del Manifest

dels 121, pel dret a la insubmissió a la guerra d'Algèria, ho demostra. Els vint llibres que formen el seu corpus són una mostra d'un autor singular, inquiet, amb una riquesa expressiva extraordinària i una intel·ligència esmolada, lúcida i irònica. Tant Palau i Fabre com Robbe-Grillet són dos autèntics clàssics contemporanis: aliment de primera sense data de caducitat.

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Comerç,
Indústria i Energia
Direcció General de Fons Europeus

**Centre
Balears Europa**

XIV PREMI EUROPA PER A JOVES ESTUDIANTS

Convocatòria

El Centre Balears Europa, conjuntament amb la Conselleria d'Educació i Cultura i la representació de la Comissió Europea a Barcelona, convoca al 2008, el XIV Premi Europa per a Joves Estudiants.

El premi està dirigit a tots els estudiants de quart de ESO, batxillerat i cicles formatius, que hauran de formar grups de quatre persones amb un professor responsable per a presentar els treballs.

Els participants han d'elaborar un treball en format escrit, plàstic o audiovisual, en el qual han de desenvolupar una de les següents temàtiques:

- Beneficis de la diversitat cultural.
- Enteniment mutu i convivència entre cultures.
- Aprenentatge de les diferents tradicions culturals.

Inscripcions i Bases

Podreu trobar tota la informació relativa al XIV Premi Europa per a Joves Estudiants a la pàgina Web següent: **www.peje.cat**

Convoquen:

- Centre Balears Europa
- Conselleria d'Educació i Cultura
- Representació de la Comissió Europea a Barcelona

El puig des Tossals Verds

GASPAR VALERO

Itinerari:

Font des Noguer
(Ma-10 km 33,700) –
coll des Coloms –
coll des Tossals (casa de neu) –
cases velles des Tossals –
refugi des Tossals –
clot d'Almadrà –
cases de Son Cocó –
cases de s'Estorell Nou

Horari aproximat:

4 h 45 min (temps aproximat de
marxa, sense les aturades)

Partim de la font des Noguer, situada vora la carretera de Lluc a Sóller (Pollença-Andratx, Ma-10), a l'altura del quilòmetre 33,700, molt a prop de la barrera de l'embassament de Cúber. Un cartell ens informa que ens trobam en el GR-221 (ruta de pedra en sec), a 2 hores del refugi i a 1 hora i 10 minuts de la font del Prat. Començam a caminar en direcció nord, vora la gran canalització que condueix l'aigua de l'embassament del gorg Blau al de Cúber. A peu pla, ens acostam al gorg Blau, amb vistes cap al puig Major i el puig de ses Vinyes, a la nostra esquerra. A un quart d'hora de la partida, passam una barrera de fusta i continuam caminant vora la canal, feta amb enormes peces de formigó. A setze o disset minuts

de l'anterior barrera, arribam al punt on abandonam la canalització i pujam per una rampa de ciment, cap a la dreta, per on passam la canal i enllaçam amb el camí de la font des Prat. Camí amunt, pujam lleugerament entre alzines i sitges

de carboner i, a uns dotze minuts, arribam al coll des Coloms, punt on, cap a la dreta, parteix el camí que puja al cim des Tossals. Un cartell del GR ens informa que el puig des Tossals es troba a 1 hora i 10 minuts de la nostra posició.

Itineraris

Anam per aquest camí, un sender estret, que puja al coll i al cim des Tossals, inicialment per una coma, amb alzines i ginebró i centralitzada per un penyal disforjo, anomenat es Frare. A tres minuts, observam un rotlo de sitja i la seva

barraca, en una clariana. El caminet, molt deteriorat, puja per la dreta de la coma i, poc abans del penyal esmentat, a dotze o tretze minuts del coll, passa a l'esquerra del comellar. Ara, domina el càritx i el xiprell, mentre que les al-

zines i els pins es fan més esparsos. El penyal des Frare queda enrere i la vista s'eixampla. Un poc més amunt, passam una pareteta transversal i arribam al coll des Tossals, tancat de paret i amb la casa de neu des Tossals, amb el porxo

dels nevaters a la vora. El cim del puig des Tossals (1.115 m) queda a l'esquerra i el morro d'Almallutx (1.059 m), a la dreta, seguit del puig de sa Font (1.071 m). Des d'aquest punt alterós, ens dirigim cap al cim, en tendència a la nostra esquerra. Prest corregim cap a la dreta, ja que els costers tallats s'estimben ara per l'esquerra. A tretze o catorze minuts del coll, arribam a un collet, graó previ al cim, que ens descobreix una vista magnífica. El cim queda a l'esquerra, ja molt proper. Més enfora, cap al sud, queda un estrep secundari des Tossals (1.099 m). Realitzam el darrer esforç de l'ascens en pujada sobre roca nua,

amb exemplars de romaní, estepa joana i alguna carritxera. A vuit o nou minuts del collet, assolim el cim del puig des Tossals. Hi trobam, a més de l'inevitable vèrtex geodèsic, una vista espectacular sobre els voltants, amb les muntanyes més altes de Mallorca, el puig Major i el puig de Massanella.

Davallam del cim pel mateix camí, cap al coll de la casa de neu, i d'aquí per la coma des Frare i al coll des Coloms. Arribats al coll, recuperam el GR, cap a la dreta. A menys de deu minuts del coll des Coloms, i després d'un revolt a l'esquerra i d'un altre a la dreta,

arribam a la cruïlla que separa el camí de la font des Prat, a l'esquerra, i el de les cases des Tossals, a la dreta. Anam en aquesta direcció, per on, a uns sis minuts, arribam al torrent des Prat, salvat per un pontet de fusta; a l'esquerra es pot veure el marge de sosteniment de la canaleta de Massanella. En aquest punt, continuam cap a la dreta, per on tornam a travessar el mateix torrent, per un gual amb pedres passadores; mentre, a la dreta discorre la síquia des Tossals Verds, que, com la canaleta, parteix de la font des Prat. El camí, de ferradura, apareix empedrat; a uns quatre minuts del torrent, passam un es-

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

www.esrefugi.es

tret entre roques i començam a assolir una bona vista, especialment cap a la nostra esquerra, sobre la gorja del torrent; també podem veure l'aqüeducte de la canaleta i la contrada des Molinot, un antic molí d'aigua. A un poc més de vint minuts del pas del torrent, arribam al portellet del recinte de les cases velles des Tossals, que ens deixa en el que és una esplèndida vall de muntanya, amb el coster des Tossals a la nostra dreta. Just després, arribam a una gran era de batre, que ens indica que la contrada era un antic lloc de conreus; a l'esquerra queda el pou de la Bassola, típic element del sistema hidràulic tradicional, amb coll empedrat rústic, mentre que a la dreta de l'era, entre alzines, queden les cases velles, completament en ruïnes; s'hi poden veure les restes de la coberta a dos aiguavessos i les parets mestres.

De les cases velles des Tossals continuam en direcció sud, cap al refugi des Tossals. A uns cinc minuts de les ruïnes, arribam a un entreforc del camí: cap a l'esquerra, el camí que, pes Pinetons i es Rafals, arriba a Mancor de la Vall; cap a la dreta, el camí del refugi; anam en aquesta darrera direcció, per on passam un por-

CASAL SOLLERIC

PLANTA NOBLE
MAPAS ABIERTOS. *Fotografía latinoamericana 1991-2002*
Febrer - abril

PLANTA BAIXA I ENTRESOL
PREMI CIUTAT DE PALMA "ANTONI GELABERT" D'ARTS
PLÀSTIQUES 2007. Obres seleccionades
Gener - abril
IX BIENAL ESPAÑOLA DE ARQUITECTURA Y URBANISMO
Abril - maig

ESPAI QUATRE
JAVIER ARCE. "Capilla Sixtina. El ornamento de las masas: duelo de lo dionisiaco y lo apolíneo"
Febrer - abril
INAKI GRACENEA. "Surrounding"
Abril - juny

SES VOLTES

REUTERS MIRA EL MUNDO
Març - abril
DE LA MEDITERRÀNIA ALS ANDES
Abril - juny

Ajuntament de Palma

tell obert en una paret seca que ens obre una davallada més rosta. Observam una antiga canaleta amb un tub modern i, mentre davallam pel camí empedrat, val la pena returar-se per contemplar com les cases des Tossals Verds es van apropant, situades enmig d'una vall en declivitat. Després d'alguns revolts empedrats, arribam al refugi des Tossals.

La finca és propietat pública del Consell de Mallorca. Recentment, les cases han estat restaurades i s'han convertit en refugi de mun-

tanya, amb servei d'allotjament i de cuina. L'any 1583 la possessió des Tossals Verds pertanyia al senyor Pere Sureda-Sanglada; era conrada conjuntament amb Cúber i Almallutx, propietats també del mateix senyor. Tenia cases i un molí d'aigua. L'any 1632 era del senyor Bernadí Sureda-Sanglada. El 1685 la finca fou valorada en 2.650 lliures. El 1831 pertanyia al senyor Francesc Maria Villalonga Escalada; tenia cases i era dedicada a olivars i a conreu de cereals. Tenia extensos alzinars, pinars i garri-

gues; a més, hi havia zones de rotes. Hi predominava la ramaderia ovina, amb algunes guardes de bous i de porcs. L'any 1986 la família Villalonga vengué la possessió al Consell de Mallorca.

Sortim del refugi des Tossals després de passar un portell amb barriera de metall, amb antics sestadors a la dreta, ara convertits en refugi obert. Deixam aviat el camí ample per agafar el camí vell, que parteix per l'esquerra, amb un cartell que diu «Lloseta, Alaró, Orient» i s'ol empedrat. El sender davalla algu-

nes marjades amb oliveres i ens deixa en el camí ample, asfaltat, que agafam cap a l'esquerra. Recorrem alguns revolts més en davallada, i deixam a la dreta la pista d'un assut, és a dir, una presa de contenció de l'escorrentia del torrent, que es pot veure des del camí de les cases. En tendència a l'esquerra, observam a la dreta les restes d'una barraca i, després, la barrera i el camí de les cases noves de Sollieric, amb un pontet de fusta que travessa el torrent d'Almadrà. Dos minuts més endavant, ens surt a camí, a l'esquerra, una balma anomenada la cova de la Mare de Déu, amb unes rajoles dedicades a la Mare de Déu de Lluc; just després, arribam a la barrera de partió entre les finques de Son Ordines d'Almadrà i es Tossals Verds, que alhora separa el terme d'Escorca, per on hem anat fins ara, i el d'Alaró, on entram. Passam la barrera per un botador per a senderistes. Mentre, ens endinsam per un estret entre roques, solcat pel torrent d'Almadrà, amb el camí sovint recobert de ciment i les parets rocoses sovint endomassades d'heura. A uns set minuts de la barrera, passam un pont que franqueja el torrent, mentre a la dreta es veu la canonada de l'aigua de Cúber. Tres o quatre minuts més avall, sortim de la gorja rocosa i deixam a la dreta un bloc de ciment que fa de dipòsit d'aigua; just després, passam un torrent que ve de la dreta i, un poc més endavant, passam una barrera de fusta, amb un camí a l'esquerra amb un pont. Quatre minuts més tard, en ten-

dència a l'esquerra, passam el torrent per un gual encimentat, i ens situam vora les cases de Son Ordines, que queden a l'esquerra; just després, amb xiprers a l'esquerra i lledoners a la dreta, vora el torrent, ja en ple centre del clot d'Almadrà, arribam a la barrera del camí des Tossals, que també franquejam per un botador de fusta, i entram en el camí que comunica Almadrà amb Lloseta.

Pel camí de Lloseta, avançam sobre asfalt sense gaire desnivell. Tenim a la dreta el torrent, que apareix amb un redol d'esponerosa vegetació, i aviat el franquejam per un pont. Camí endavant, a sis-cents metres del pont, deixam a la dreta les cases de Cas Senyor, mentre que a l'esquerra contemplam el puig de la Creu (640 m). A continuació, tres-cents cinquanta metres més endavant, a l'esquerra queden les cases de s'Hort Nou, amb un camí que travessa el torrent amb un pont. Deu minuts després, a la dreta apareixen les cases de Son Cocó. El camí descriu una davalladeta amb dos revolts i, un poc després, tot just passada una embotelladora d'aigua que s'identifica amb el nom de l'empresa, Font Sorda. La font del Trenc queda a l'esquerra, vora el torrent. Amb el puig de l'Alcadena a la dreta, a l'esquerra es veuen, alteroses, les cases de s'Estorell Vell; mentre, a uns set-cents metres de la font, arribam a l'altura de les cases de s'Estorell Nou, que s'alcen a la dreta del camí. Tres minuts més endavant, arribam a la depuradora d'aigua, punt on ens espera el vehicle.

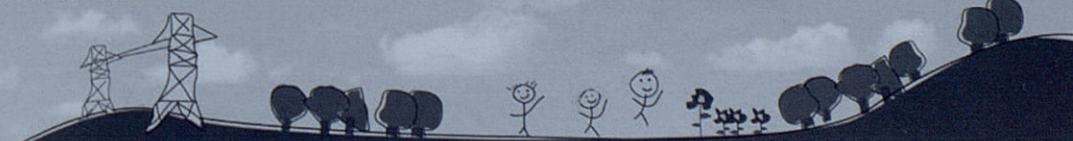
Més de 150 anys cuidant el nostre futur

Sostenibilitat

força

arrels

futur

Energia sostenible, un futur més segur
Des de sempre impulsam amb energia el desenvolupament sostenible i el futur de les nostres illes

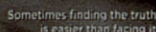
E
gesa endesa

L'Iraq, cinema per a cap públic

ACADEMY AWARD® WINNER
TOMMY LEE JONES

ACADEMY AWARD® WINNER
CHARLIZE THERON

ACADEMY AWARD® WINNER
SUSAN SARANDON

Un suplement periodístic de cap de setmana va presentar *En el valle de Elah* com la visió de l'Iraq que els americans s'estimarien més no haver vist. Hauria d'haver precisat més, i retirar el condicional i assenyalar que simplement no l'havien vista. Es varen negar a desfil·lar per la taquilla, sense importar-los l'autoria de Paul Haggis, massivament premiat en els Oscar per *Crash*. D'aquesta manera, la pel·lícula en la qual un desolat Tommy Lee Jones cerca notícies del seu fill *marine* es convertia en la millor pel·lícula rodada el 2007 i sense dret a estatueta. El director forjat en la televisió havia alterat radicalment la seva cadència narrativa i havia invertit el ritme tre-

Apocalypse Now

pidant de la seva primera obra mestra. No importa. La consciència de les atrocitats perpetrades a Mesopotàmia ha deixat els nord-americans sense la força d'ànim necessària per revisar-les.

Perquè la injustícia sigui més flagrant, la molt guardonada *No es país para viejos* comparteix l'estètica de *En el valle de Elah*, fins al punt que semblen dues pel·lícules d'un mateix cicle amb personatges secundaris indistingibles. La meticulositat amb la qual el metòdic Tommy Lee Jones encera les seves sabates i les col·loca davall el llit sintetitza el personatge amb més precisió que una dotzena de pàgines de diàleg. Haggis no tan sols aconsegueix que cada persona que passa per la pantalla tingui una història per contar. Per primera vegada després d'una dotzena d'assais es percep exactament en què consisteix la guerra de l'Iraq, i quins són els sentiments que despertava en els soldats que varen ser obligats a lluitar-hi. Tot això gràcies al fet que la seva presència en la pel·lícula és tangencial.

La premsa conservadora s'ha enredat en les desqualificacions més contundents contra les pel·lícules que denuncien la invasió de l'Iraq. Al seu parer, aquestes produccions infringeixen els codis del patriotisme. Recorren a arguments que ja varen prodigar arran del descobriment de les tortures d'Abk Ghraib. En aquella ocasió, varen criticar obertament la condemna dels torturadors i al·legaren que aquest comportament es reflectiria en la desmoralització de les tropes sobre el terreny. En realitat, els qui maltractaven els presos posaven en perill la vida dels seus companys, en desencadenar els mecanismes de venjança que encoratgen la insurrecció del país asiàtic. La població desideologitzada ha mostrat el mateix rebuig que els gurus conservadors a l'hora d'enfrontar-se amb les pel·lícules sobre l'Iraq. Es tracta d'un boicot silenciós, sense culpables aparents, però que ha convertit el gènere en un desastre econòmic sense pal·liatius. S'ha comparat negativament aquest

fenomen amb els grans èxits lligats a la guerra del Vietnam. S'ha oblidat d'afegir que títols com *El caçador*, *Tornar a casa* o *Apocalypse Now* són posteriors a la resolució del conflicte al sud-est asiàtic. En canvi, el desastre iraquiana continua vigent en les seves seqüeles. Convé recordar que tampoc l'11-S no ha produït rèdits cinematogràfics extraordinaris. Basta reflexionar sobre la lamentable experiència d'Oliver Stone, rubricada per una interpretació de Nicolas Cage que no aconseguí inspirar la mínima commiseració cap a un home aixafat.

No pot lamentar-se amb igual força la sort que han tingut les diferents pel·lícules inspirades en la guerra de l'Iraq. Així, *La sombra del reino* és una de les millors produccions d'acció dels darrers temps. Transcorre a l'Aràbia Saudita, però va ser tocada per l'ona expansiva de l'astènia cinematogràfica amb

focus a Bagdad, per la qual cosa es va quedar sense els espectadors que mereixia. És possible que la cinta més castigada sigui *Redacted*, la manufac-

tura de la qual té semblances –la utilització de material enregistrat en vídeos domèstics pels soldats mateixos– amb *En el valle de Elah*. La identitat

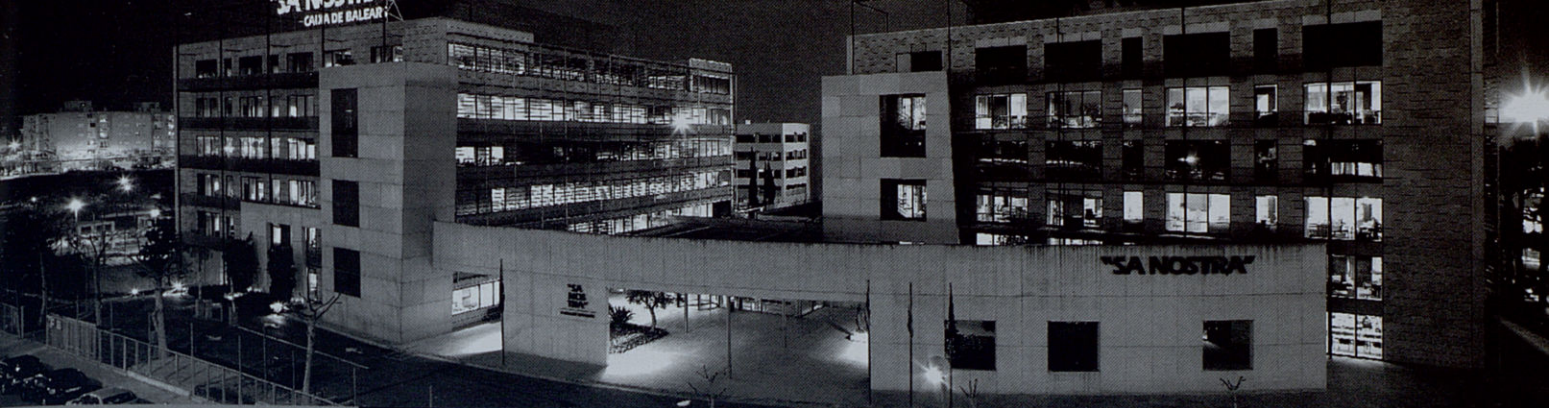
del seu director, Brian de Palma, i la seva voluntat clarament reivindicativa varen causar certa preocupació en la dreta nord-americana, que es va esmerçar a desacreditar-la. El resultat és una joia per la qual gairebé ningú no s'ha interessat, i que saltarà directament a les escoles de cinema, on s'utilitzarà com un recurs pedagògic de valor incalculable. L'autor aconsegueix un efecte dramàtic que recorda el millor Fassbinder, i no invocam gratuïtament la hipèrbole.

Quant a les produccions valuoses però de trajectòria desgraciada, enfonsades per la mala consciència dels espectadors nord-americans, figuren productes menyspreables, mereixedors de ser arraconats. La primera i única vegada que t'enfrontes amb *Leones por corderos* et planteja quin era exactament el projecte escomès conjuntament per Meryl Streep, Tom Cruise i Robert Redford. El seu didactisme passat contrasta amb l'efectivitat cinètica de *La sombra del reino*, la seva trama és tan decebedora que en tot moment estàs pendent que sorgeixi al fons una munió de fusters per retocar els decorats. En fi, l'exmarit de Nicole Kidman hi apareix vestit de Farruquito.

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
Fax 971 75 52 38
A/e: iom@iom.es

EXERCICI 2007*

ELS RESULTATS DEL GRUP "SA NOSTRA" SUPEREN ELS 105 MILIONS D'EUROS L'ANY DEL 125è ANIVERSARI

El primer exercici del Pla estratègic 2007-2010 del Grup "SA NOSTRA", que aplega més de 170 empreses participades, es clou amb uns resultats consolidats abans d'impostos que superen els 105,6 milions d'euros. El creixement anual del grup se situa a l'entorn del 10,87% i posa de manifest la consecució de la totalitat dels objectius de creixement, rendibilitat i ràtios de gestió. Els resultats de l'entitat financera matriu arriben als 77,32 milions, amb un 33,54% de creixement.

AJUDAM A CRÉIXER AL SECTOR PRODUCTIU. 8.972 MILIONS D'EUROS (+18,9%) D'INVERSIÓ CREDITICIA TOTAL

La inversió creditícia total arriba als 8.972 milions d'euros, amb un creixement interanual de 1.426 milions d'euros, el 18,9%. Si ens referim a nou finançament, l'aportació supera els 3.500 milions d'euros, amb una distribució del crèdit que destaca per la seva diversificació. El primer receptor del crèdit aportat és el sector productiu, l'empresa en general, amb un 42%, que palesa la contribució constant de l'entitat al creixement d'aquest sector.

FEIM COSTAT A TOTS ELS CLIENTS: JOVES, GENT GRAN, FAMÍLIES I PARTICULARS. HEM FACILITAT L'ACCÉS A L'HABITATGE A 5.000 FAMÍLIES, 1.500 DE LES QUALS ESTAN FORMADES PER JOVES

Quant a l'aportació al sector de l'habitatge, destaca el percentatge dedicat a afavorir l'accés a la vivenda dels joves i de les famílies, un 39%. De les gairebé 5.000 operacions de préstec hipotecari constituïdes per persones físiques, un 30% provenien de joves i la resta de famílies.

LA MOROSITAT ES MANTÉ EN NIVELLS HISTÒRICAMENT BAIXOS (0,41%)

S'ha clos l'exercici amb un dels registres de morositat total més baixos de la història. Tot i la lleu repuntada dels tipus d'interès i la moderació del creixement, la morositat del crèdit, a "SA NOSTRA", s'ha mantingut en el 0,41%, per davall dels índexs registrats per la mitjana de caixes de la confederació espanyola (0,89%).

ELS RECURSOS ADMINISTRATS SUPEREN ELS 10.356 MILIONS D'EUROS

Cal destacar, així mateix, l'increment dels recursos administrats, que creixen un 13,65% i arriben als 10.356 milions d'euros.

ELS NOSTRES CLIENTS DISPOSEN DE SERVEIS ESPECIALIZATS EN TURISME, FINANCES PERSONALS, BANCA D'EMPRESSES, MERCATS DE CAPITALS, SECTOR IMMOBILIARI, COMERÇ EXTERIOR I GESTIÓ DE PATRIMONIS

Els més de 650.000 clients disposen, paral·lelament a les línies de negoci tradicional i banca electrònica, d'uns serveis especialitzats en turisme, finances personals, banca d'empreses, mercats de capitals, sector immobiliari, comerç exterior i ara també amb Talasso, la companyia creada amb Analistas Financieros Internacionales (AFI), oferim serveis d'assessorament i consultoria d'alt valor afegit a empreses familiars i grans patrimonis.

ES CREEN 167 NOUS LLOCS DE FEINA ESTABLE

Amb l'objectiu d'oferir un major servei en qualitat i proximitat, es convocaran en aquest primer trimestre 72 noves places de gestors comercials. Aquestes places se sumen a les 95 que es varen crear durant el 2007, tot desenvolupant el compromís de contribució al teixit productiu i la vocació social de l'entitat.

1.473 PROFESSIONALS, EN FORMACIÓ CONSTANT, MILLOREN EL SERVEI DEL CLIENT

La innovació i la formació permanent per millorar la qualitat del servei i l'assessorament al client són els atributs de la plantilla, juntament amb el bon tracte, el sigil i la discreció. La formació d'aquest col·lectiu professional, amb més de 200.000 hores en cursos i seminaris en els darrers dos anys, permeten oferir un servei adaptat a les exigències del client i de l'entorn. 1.473 professionals conformen avui la plantilla de la Caixa de Balears, amb una proporció de dones i homes gairebé al 50 per cent.

CADA DIA ESTAM MÉS A PROP DELS NOSTRES CLIENTS: 690 PUNTS D'ATENCIÓ I SERVEI

Set noves oficines han obert les seves portes durant el 2007. Totes elles a la península i fent part del Pla d'expansió dissenyat a l'empara del Pla l'estratègic. Albacete, Gandia, Hospitalet de Llobregat, Rafelbunyol, Valdemoro, Collado i Las Rozas són les noves ciutats i zones on la primera entitat financera de Balears també ofereix els seus serveis. Aldaia, Felanitx i Fuenlabrada són les primeres oficines inaugurades en el 2008.

La xarxa d'oficines, operatives i automàtiques, arriba ja a 281 i els 410 caixers automàtics funcionen durant les 24 hores dels 365 dies de l'any.

MÉS DE 95.000 CLIENTS UTILITZEN LA BANCA ELECTRÒNICA. SEGURETAT I COMODITAT EN ELS NOUS SERVEIS DE LÍNIA SA NOSTRA

La seguretat, l'agilitat, la comoditat i una gamma de productes molt competitius en preu són els aspectes que més valoren els 95.000 clients que utilitzen la banca electrònica i els nous serveis que ofereix Línia Sa Nostra. Aquests clients, que han augmentat en un 16,25%, realitzen més de 3 milions d'operacions cada mes.

S'ADQUIREIX UN GRAN EDIFICI AL CENTRE FINANCER DE MADRID QUE SERÀ LA SEU DEL GRUP A LA PENÍNSULA

Situat al carrer d'Alcalà, 28, el nou edifici s'ha adquirit amb l'objectiu d'aproximar el servei als clients de Madrid i península, i per convertir-lo en seu central del Pla d'expansió del Grup. L'immoble permetrà desplegar els serveis de l'entitat financera, oferir banca d'empreses, finances personals. A més, allotjarà les companyies d'assegurances i serà la seu del grup d'Empreses Participades a la península.

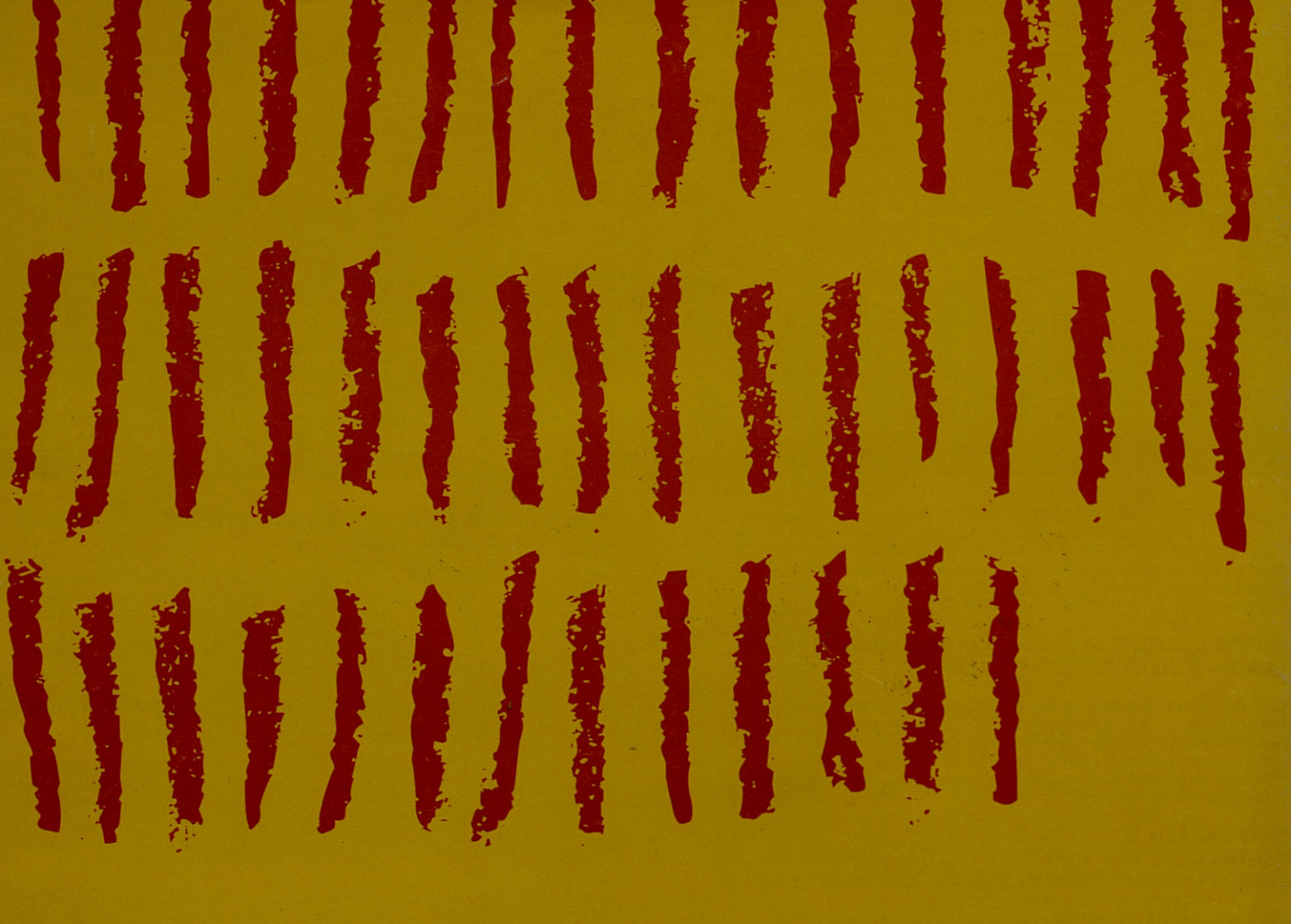
✓ 13,3 MILIONS D'EUROS ES DEDICARAN A OBRES SOCIALS EN EL 2008

Tot el balanç de resultats agafa un sentit de major compromís amb el pressupost anual per a l'Obra Social, que enguany serà de 13,3 milions d'euros. La distribució d'aquest dividend social permetrà acomplir l'objectiu fundacional de proveir béns i serveis d'interès general al conjunt de la societat. Es treballa ens els àmbits del foment de la solidaritat i l'acció assistencial, en el del benestar social i amb propostes educatives, d'investigació, culturals i artístiques.

* Aquest balanç de resultats, corresponent a l'exercici de 2007, any del 125è aniversari de la constitució de "SA NOSTRA", Caixa de Balears, resta pendent d'aprovar per l'Assemblea General.

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

4 5 A N Y S

O B R A
C U L T U R A L
B A L E A R

Per molts d'anys més

